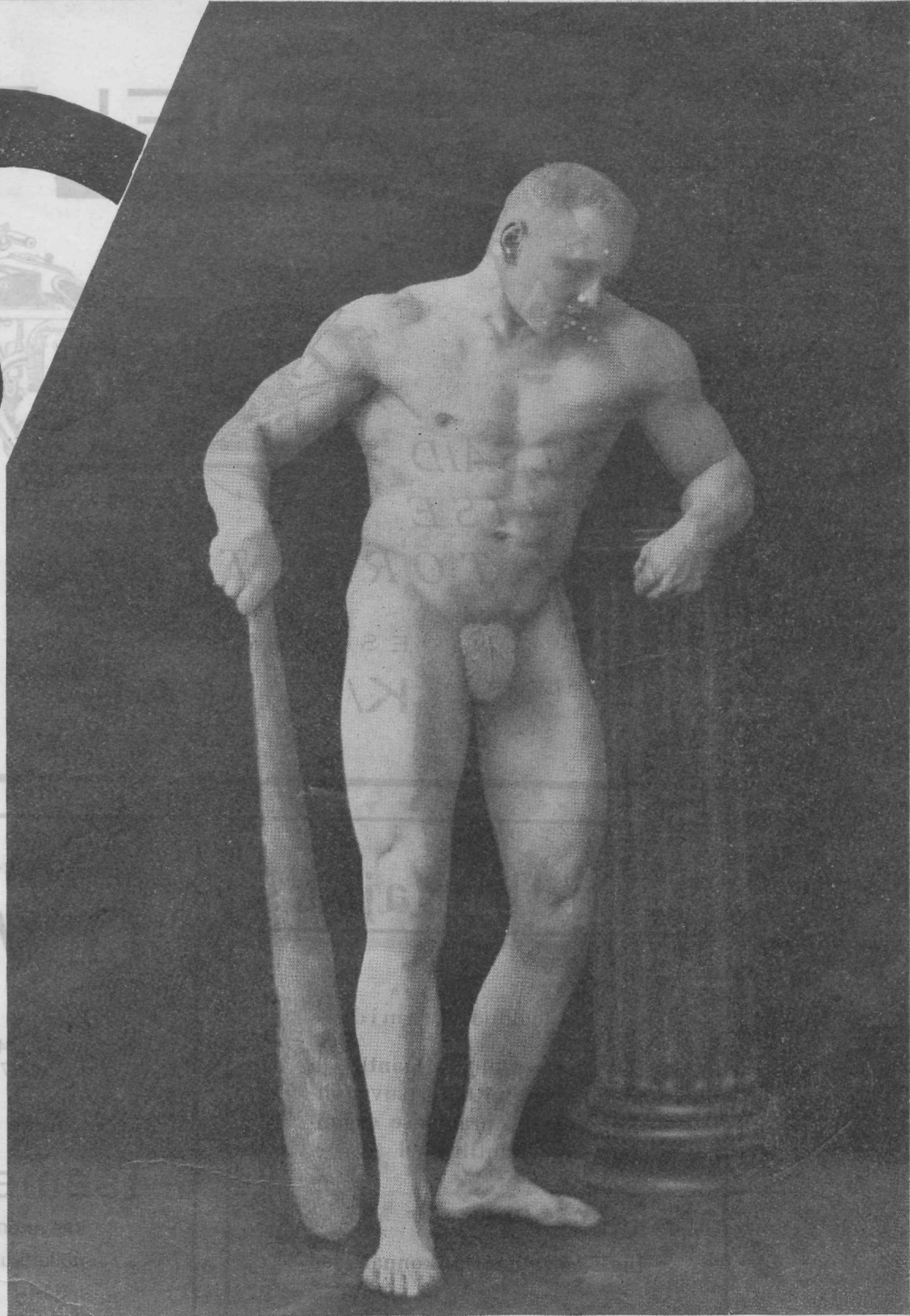

EESTI

25

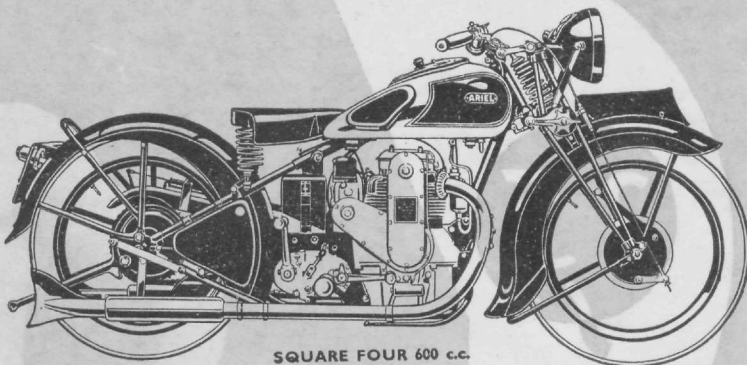
PORDILENT

NR. 4

APRILL

1936

ARIEL

*KUULSAID
INGLISE
MOOTORRATAID*

SQUARE FOUR 600 c.c.

ESINDAB

K/K. „BALTİK“ PIKK 33
TEL. 465-06

Kevadhooajaks

kohale jõudnud daamidele

inglise kostüümi-, mantli- ja kleidiriided, mittekortsuvad siidid, vuaalid, prantsuse organidid, supelmantliriided j. n. e.

Härradele

inglise kvaliteet-ülikonnariided

Julius Rosing

Suur Karja 11, telef. 445-84

Tallinn

BETOONTORUTÖÖSTUS

O. VAREV

TALLINN

Paldiski mnt. 42-a
Tel. 429-87

Veerenni tän. 49
Tel. 462-01

Soovitab odavate hindadega:

tsementtorusid,

kaevurõngaid,
põllutorusid,
müüri-
õõnsaid
parkett- ja
katuse-
aiaposte ja
hauakaste.

kive,

A.-S.

FRANZ KRULL

TALLINN, KOPLI 68

OMA KESKJAAAM 425-35 JA 445-68

MASINAEHITUSE VABRIK

ASUTATUD 1865. A.

TARTU OSAKOND

RAEKOJA 13. TELEFON 17

VALMISTAB VÕISTLEMATA HEADUSES:

masinaid, sisseseadeid, aurukatlaid, iga seltsi põllutöomasinaid, -riistu ja nende osi, keskkütte malmradiaatoreid ja katlaid, malmi- ja vasevalu

Tööde eest täielik vastutus. Nõudke eelarveid ja kavasisid

Sportlased!

Pidage meeles,

Teie koostamispaik on

KOHVIK
«ASKO»

TALLINN, VIRU T. 13,

TEL. 467-62 JA 461-64

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

17. AASTAKÄIK

Nr. 4 APRILL 1936

Toimetaja: A. ADORF.

Toimetuse ja talituse: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28.

Ei ole teist teed:

Eesti Berliini ilma rekordspordita

Raskekaalu olümpiarekord kahega tõukamises kuulus 1924.—1928. a. Harald Tammerile ja Eestile resultaadiga 142,5 kg. See oli võimsaim mehetõste, mida olümpiamängudel nähtud.

Selle eestlaste olümpiarekordi järgmine eestlane — Arnold Luhaäär — Amsterdamis suurendas 150 kg-le. See püsis Los Angelesini.

Kuid nüüdseks on juba kergekaalus tõugatud 140 kg (egiptlane Anvar)! Spordibüroos Anton Ohaka raskejõustiku-eksperdina lahutas käsi: ta ei saa aru, kuidas see on võimalik? Mis see egiptlane sööb ja kuidas ta treenib? Kas ta on kraana või siiski inimene?

Meie ei saa sellest enam aru, meie, kellel on kodus kolmelt olümpialt tõstmise alal kogutud kulda, hõbedat ja pronksi! Meie, kes oleme maailma-esivõistlustel viiest meistritiitlist võitnud kolm, jättes kõigile teistele maailmas kokku ainult kaks maailmameistri-tiitlit!

Kes siis sellest veel peaks aru saama, kui mitte meie?

Kuid ei saa. Ka muust ei saa aru. Kõigest järjend ja sündivatest rekordidest on raske aru saada mitte üksnes meil, vaid teistelgi. Rekordipüstitajatel enestelgi...

Jack Torrance juba võrdlemisi ammu on uue maailmarekordina tõganud kuuli 17.40 m. Selle fenomenaalne saavutusega ollakse juba harjunud, või vähemalt teeseldakse, et see mammut-resultaat enam ei olegi nii tavatu.

Aga edasi. Kalifornia ülikooli treener Trotter on arvamisel, et teivashüppes 4.67 m (säärane arv on tekkinud mõtude ümberarvestamisest) saavutamise ei ole võimatu. A. Adari sel puhul kommenteerib: „Hulks lähivad oma spordiga...“

Kuid mitte üksnes spordiga, vaid kõige muugagi. Rekord järgneb rekordile. Kui Adolf Hitler viimasel rahvahääletusel Saksas saavutas 98,79% kõigest häältest, siis sel puhul Saksa ajakirjanduses kuulutati, et „Hitler lõi maailmarekordi.“

Kus on ots sellele ja muule?

Vastajana on kasutada Canterbury peapiiskoppi. Tema oma lihavõttejuttuluses lausus, et Euroopa sammub hingelise katastroofi teed ja et kõik see, mis sünnib praegu Euroopa maades, ennustab lähenevat lõpu tsivilisatsioonile.

Jättes tsivilisatsiooni lõppu lähema, käsitame siin jätkavalt küsimust, mis on nüüdsed olümpiamängud ja mis on meil teha selles olümpiakeerises? Selle küsimuse üksikasjalisema käsitlemisega sai algust tehtud Eesti Spordilehe märtsikuu numbris, artiklis „Olümpiamängude olevikust ja tulevikust“, „Mis arvate sellest“, „Ga-Pa kogemusi“ ja „Meie olümpiapoliitika, milline see on?“

Käesolev artikkel tahab anda vastuslikult selgitavat küsimusele, milline saab olla ja on meie olümpiapoliitika.

Esiteks kokkuvõtteid H. Tammeri artiklist „Olümpia-aastal“ (Eesti

Spordileht nr. 1 — 1936). Need on järgmised:

1. Meie spordi edukäik ei ole nii suur kui välismaail nende enamikus.
2. Inimmaterjali valiku võimalused on meil piiratud, mille tõttu meil ka vähemal arvul tõuseb esile fenomenaalsete võimetega sportlasi.

3. Meie ei oma küllaldaselt ainelisi ressursse kõige teaduslikumaks ja süstemaatlikumaks ettevalmistumiseks olümpiamängudele.

4. Kõigest sellest hoolimata ei taha uskuda, et meie Berliinis täielikult jääksime ilma auhinna.

Esimese punkti illustreerimiseks on tuua, et maadluses meil 1927. aastast saadik enam ei ole ühtki Euroopa meistrit. (Viimane oli V. Väli.) Seda sellele vaatamata, et meie oma senisest 14-nest olümpia-võidust oleme maadlejate läbi saavutanud kuus, s. t. rohkem kui ühelgi muul alal. Et meie spordi edukäik oma tippudes ei ole nii suur kui välismaail, seda tõestab meie maadlusest veel selgemini meie tõstmine.

1924. aastal oli eestlaste ja Eesti päralt 9 maailmarekordi, 1931. a. saadik aga enam mitte ühtki. Olümpia-võitused oleme oma tõstmise hülgeaegadel saavutanud peagu samapalju kui maadluses — tõstmises 5 olümpia-võitu maadluse kuue vastu. Veel praegugi hindame endid raskejõustiku- ja eriti maadlusrahvaks, kuigi meil maadluse ja tõstmise alal (poksist kõnelemata) ei ole enam ühtki Euroopa meistrit, ühtki olümpia-

piavõitjat ega ühtki maailmarekordimeest.

Suure rekordspordi alal ei ole veel parem olukord ka kergejõustikus. Meie kaks olümpiavõitu kergejõustikus kuuluvad 16 ja 12 aastat tagasi ulatuvasse minevikku. Samuti ka meie ainus kergejõustiku-maailmarekord (A. Kolmpere oma kümnevõistluses). See sündis a. 1922 ja suri napilt kaheaastasena, suutmata vastu pidada järjest ikka enam ja enam „hingetuks muutuvale tsivilisatsioonile“, või teisisõnu: surres järjest ja järjest vallutavama „tsiviliseerimatus“ ees, mis põrmugi ei hooli eilsegi päeva „hingelistest suursaavutustest“.

Siiski — kergejõustikus on meil ju ka üks erand. See on üks mitte erus, vaid „tegevas teenistuses“ olev Euroopameister. Kui aasta eest on öeldud, et kergejõustik meil edaspidi kujuneb võidukamaks alaks kui kõik teised, siis selle juure võiks öelda, et üks pääsuke ei too veel kevadet...

Inimmaterjali, atleetide valik Berliini olümpiaks? See on nii piiratud, et meil peagu ei leidugi alasid, kus meil aspirantide vahel tekiks nii terav konkurents, et valik osutub raskeks või et saatmisele tuleks teatud aladele lubatud võistlejate listel maksimum, nagu kergejõustikus igale individuaalalale 3 võistlejat.

Meil kõige suurema endastmõistetavusega ei ole kujuteldav, et olümpiamängudele saadetavate võistlejate väljavalmimiseks saaksime korraldada säärase otsustavad katsevõistlused, nagu näiteks USA-s, kus katsevõistlustel on koos igal alal rohkesti võrdvõimelisi, kelle saatmise küsimuse otsustamine jäetakse viimasele nii karmile katsevõistlusele, et see mõnel alal võib tähendada sama tugevat võistlust kui olümpiamängudel enesetel.

Samuti ka meie ettevalmistumine ja treening ei saa olla võrreldav näiteks Ameerika või Saksa omaga. Inglismaal konstateeritakse, et Ameerika atleet — see on oma treeneri, coachi, ori. Ameerika sportlasel tuleb end täielikult anda oma coachi kätte. Coach, see on mees, kes kuni väiksemate üksikasjadeni juhib ja korraldab peale atleedi treeningu ka ta eraelu. Inglased, kes Ameerika sportlaste olukorda lähemalt uurinud, kinnitavad, et Ameerika sportlased midagi ei otsusta omapead, kuna nad alati on oma treeneri „nööri otsas“. Bill Bonthroni, 1500 m maailmarekordimeest, nimetatakse „võidusõiduhobusena kasvatatud jooksumasinaks“. Kuigi Inglismaal ei pooldata Ameerika treeningu meetodit, on ameeriklaste edukus peagu kõigil spordialadel tõestanud, et Ameerika meetod oma teadlikult ühekülgse koolitamise juures suudab toime tulla kõrgete rekordsaavutustega.

Soomes ettevalmistused, treening

ja osavõtt iga olümpiaatleedi kohta läheb maksma meie rahas arvestatuna 1500 kr. ümber, meil aga 600—700 krooni ümber. Seejuures on Soome sportlased juba olümpiakandidaatidena üldiselt palju kõrgemal rahvusvahelisel tasemel, palju enam tipp-sportlased kui meie olümpiakandidaadid.

Oma kitsapiirilistele olümpiaatleedidele vaatamata oleme meie kuni Los Angelesini sammunud edasi olümpiavõitude saavutamise alal. Kuldmedalit kolme, hõbemedalit kahe ja pronksmedalit ühe punktiga arvestades saavutasime 1920. a. Antwerpenis 7 punkti, 1924. a. Pariisis 9 punkti ja 1928. a. Amsterdamis 10 punkti.

Et Amsterdami saavutust minimaalsemalt ületada, peaksime Berliinis võitma väheste ja suurte auhindadena vähemalt 4 medalit (nendest 3 kuld- ja 1 hõbemedal!) või rohkete ja väikeste auhindadena vähemalt 10 medalit (nendest 9 pronks- ja 1 hõbemedal).

Ons see teostatav?

Eelpooltoodud põhjal ei saa sellele kaht vastust olla, vaid vastus on ainult üks. Ja see on: Ei.

Praeguses olukorras, kus kõik riigid on seninägematult pöörasetempolisel ja kallil võidujooksul olümpiavõitude järele, ei suuda meie praegu seda võidujooksu oma parimalgi tahtmisel kaasa teha. Meil on oma varemärgset positsiooni rekordspordi rahvana Berliinis raske kaitsda isegi sel juhul, kui meie võidukuse poolest, s. t. olümpia-võidumedalite saavutamise poolest, oleksime koguni edukamad kui Amsterdami olümpial. See tundub ebatõenäolisena, kuid on siiski paikapidan. Antwerpenis meie oma 7 medalipunkti platseerumise neljateistkümnenda rahvusena, Pariisis suurema punktide arvuga — üheksaga — samuti neljateistkümnendana ning Amsterdamis oma kõige suurema punktide arvuga — kümme — kuufeteistkümnenda rahvusena. Seletatav on see kahe tähtsa asjaoluga: 1. olümpiamängude võistlustekava laiendamisega on tõusnud võitude koguarv ja 2. võitude varemärgsest suurema jagunemisega rahvuste keskgruppi, seda veelgi esirinnas suutnud püsida rahvuste arvelt.

Jaapanlased, näiteks, saavutasid oma Los Angelesi võidud kergejõustikus ja ujumises suurelt osalt ameeriklaste arvelt.

Mei võiduschansid Berliinis on tilukused. H. Tammer, nagu öeldud, ei taha uskuda, et meie täieliselt jääme ilma auhinnata. Joh. Villemson kergejõustiklaste suhtes on veendunud, et nad auhinnata jäämise tõenäolisele võimalusele vaatamata kokkuvõttes platseeruvad paremini kui varemärgsetel mängudel. A. Kolmpere vaib nagu salapäratsedes. N.

Kursman hellitab mõningat optimisismi meie maadlejate suhtes.

Seda kõike on võitmiseks vähe. Pealegi kui teada, et Soomes juba praegu rahvast ette valmistatakse sellele, et Soome parimaidki, kes teoreetiliselt, paberlike arvestuste põhjal, peaksid olema enam-vähem kindlad võidumehed, Berliinis võib hilpsasti tabada ebaõnnestumine ja kaotus.

Meie ei saa oma meeste võitu Berliinis ennustada paberlisegi arvestuste põhjal, kuid siiski saadame oma parimad, kes seda väärivad, Berliini.

Mitte võitma, vaid võistlema — see on meie olümpia-põhimõte. Meie võistlejate esinemine on Berliini olümpial täiesti rahuldav, kui meie mehed suudavad platseeruda oma aladel keskmiste sees. Meie olümpiavõistlejad ei ole oma treenereite „instrumendid“ sel määral, nagu seepoolset lugu on mujal, kus võistlejad kasvatatakse nagu elukutselisi gladiaatoreid või, võib ka öelda, võidusõiduhobuseid. Meie olümpiaettevalmistamine toimub lähedasemana Inglise meetodile, mis vastanduna Ameerika omale jätab sportlasile küllaldaselt ruumi enesemääramiseks ja enese eest vastutamiseks. Igale olümpiakandidaadile jäävad avarad võimalused ettevalmistuda ja harjutada oma veendumuste kohaselt.

Antwerpeni ja Pariisi mängude ajal säaranegi ettevalmistamine oli tolleaegsete üldiste arusaamiste kohaselt kõrgeks rekordspordiks. Kuid ka siis sai seda selleks hinnata rohkem saavutuste kui ettevalmistumise põhjal.

Nüüd aga, Berliini eel, oleme meie jõudnud punktile, kus meie läheme olümpiamängudele — ilma et meil suurt rekordspordi tema praeguse mõiste kohaselt olekski.

Tuleb kinnitada, et meil praegu ei olegi enam rekordspordi selle maailmarekordilises ulatuses. Meie rekordspordi, saab öelda, on maailmarekordilises ulatuses surnud.

Meie Antwerpeni, Pariisi ja Amsterdami võitude puhul oli paikapidavaks, et meil oli tipp-sportlasi, rekord-sportlasi, kuid peagu ainult seda, kuna meie spordil tol ajal puudus praeguselt laialdane kandepind.

Nüüd on sport meil rahva hulgas kindlasti paljukordselt rohkem levinud, kuid meil ei ole enam nii suuri tipp-sportlasi, meil ei ole enam rekordspordi selle endises kõrguses.

Berliini lähivad meie olümpiaatleedid puhtade amatööridena ja lihtsate võistlejatena, seejuures taotledes saavutada oma parimat.

Ja siis, kui siis meie olümpiaatleedidest üksainus suudab tulla võitjaks — on see võiduks, mis saavutatud geeniusse sädemega.

TOOMAS KIVI.

Georg Lurichi

SUURKUJU

Præguste aktiivsportlaste peres pole neid kuigi palju, kes oma ihusilmaga on näinud Georg Lurichi, Eesti kõigi aegade suurimat atleeti ja rahvuslikku uhkust. Sest viimati viibis Lurich Eesti pinnal 1918. a., seega 18 aastat tagasi. Veel aastaid, ning prægused aktiivsportlased lahkuvad võistlusarenil ja asemele tulevad uued, kellest ükski ei ole näinud Lurichi. Kuid nad tunnevad teda siiski. Nad tunnevad teda nende jutustuste kaudu, mis legendidena sellest nagu legendaarset kangelasest antakse edasi põlvest põlve. Nii suur kuju on Lurich meie rahvuskangelasena, et mälestus temast ei kustu kunagi.

22. aprillil k. a. on Lurichi 60. a. sünnipäeva mälestamispäev. 60-aastase mehena oleks ta võinud veel elada ja viibida meie seas. Kuid ta

on surnud — juba üle 15 aasta. Võib-olla see varajane surm — Lurich suri juba 44-aastasena — ongi lisanud legendaarset hõngu Lurichi isiku kohta ja vajutanud isesuguse kurbuse pitsati meie mälestustele temast.

Isiklikult enda kohta pean ütleva, et ma olen näinud Lurichi, kuid seejuures siiski mitte näinud. See oli 1917. a. hilissügisel end. kino Rekordi ruumes. Lõdisesin omasuguste poistega halvasti köetud kinoruumis ja jälgisin kaugelt Lurichi maadlust hiiglase Varjagiga. Kuid ma nägin ainult kaht kogu laval. Lühinägelisena ma ei seletanud, kumb on kumb. Kui ma ei eksi, siis pidi ühel neist kogudest seljas või jalas olema midagi punast. Vist Varjagil. Kui siis võitis Lurich ja kostis määratu ovatsioon ja juubeldus (osa sellest ka minu kõrist), katsusin ettepoole trügida. Lõppeks pääsesin lava juure, kuid Lurich enam ei ilmunud lavale. Nii olen ma teda näinud, kuid seejuures ka mitte näinud.

Olen hiljem mõelnud, et nii oli vahest isegi parem. Lurich on mulle seetõttu nagu muinasjutulisem, nagu hõljumas kuski. Hõljumas samuti nagu siis, kui isa mulle jutustas lugusid Lurichist. Need lood olid rahvasuu läbi juba liialdatud, kuid minevad olid nad siis sulatõsi.

On kujunenud nagu schablooniks Eesti suurte poegade ristimine Kalevipoegadeks. Kuid Lurich väärub seda enne kõiki. Nagu Kreutzwaldi Kalevipoeg, nii on ka Kalevipoeg Lurich Eesti rahvas nii paljugi äratanud ja sisendanud usku Eesti rahvasse. Ta oli Eesti änkamisaja järelsüvendajaid. Ta veenas, et Eesti rahvas on tugev, kui tal on nii tugevad pojad nagu Lurich. Ja kui

Lurich poisina oli nii nõrk, et ta koollis vabastati võimlemistundidest, kuid hiljem temast kasvas maailma tugevaim mees, see sisendas usku, et rahvas võib tugevaks saada, kui ta tahab.

Ka Eesti spordiajaloo on Lurichil asendamatu koht. Oieti Lurichi mõjutusel hakkas meil arenema spordiliikumine. Mul tuleb meele kiri, mille toimetajana sain pärast Eesti Spordilehe erinumbril ilmumist l. a. Eesti Raskejõustiku Mängude puhul. Mulle tehti etteheiteid, et ma, avaldades artikli „Eestlaste suur ja kuulus sport“ (O. Kösteri kirjutus), üheski artiklis pole puudutanud Lurichi. Kirjasaatja (J. A. — Viljandist) küsis: „Aga kes lõi meie raskejõustiku suureks?“ Tundsin etteheite põhjendatuna. Kuigi raskejõustik Eestis oli tekkinud juba enne Lurichi esilekerkimist, oli Lurich selleks, kes oma suure eeskujuga aitas paisutada seda liikumist ja viis Eesti raskejõustiku laia maailma.

Tõsi, hiljem läksid küll teed osaliselt lahku. Lurich elukutselisena läks üht teed, kuna teist teed arenes see raskejõustik, mida meil praegu tuntakse modern-raskejõustikuna. Kuid ühiseid sugemeid on neil palju.

Teine etteheide ülalmainitud kirjas oli, et pole veel asutud Lurichile mälestussamba püstitamise mõtte elluviimisele. Selle kohta võib nüüd, Lurichi 60. sünnipäeva puhul, rõõmuga konstateerida, et see asi liigub juba pikemat aega ja seejuures intensiivselt.

Kuigi mälestussammas on erilisemaks allakriipsutuseks selle kohta, et meie Lurichi hindame kõrgena, jääb seejuures paremaks mälestussambaks see, et mälestus Lurichist on mõtteis elav põlvest põlve. Suuremat kuju suurest kujust ei saa enam soovida.

A. Adari.

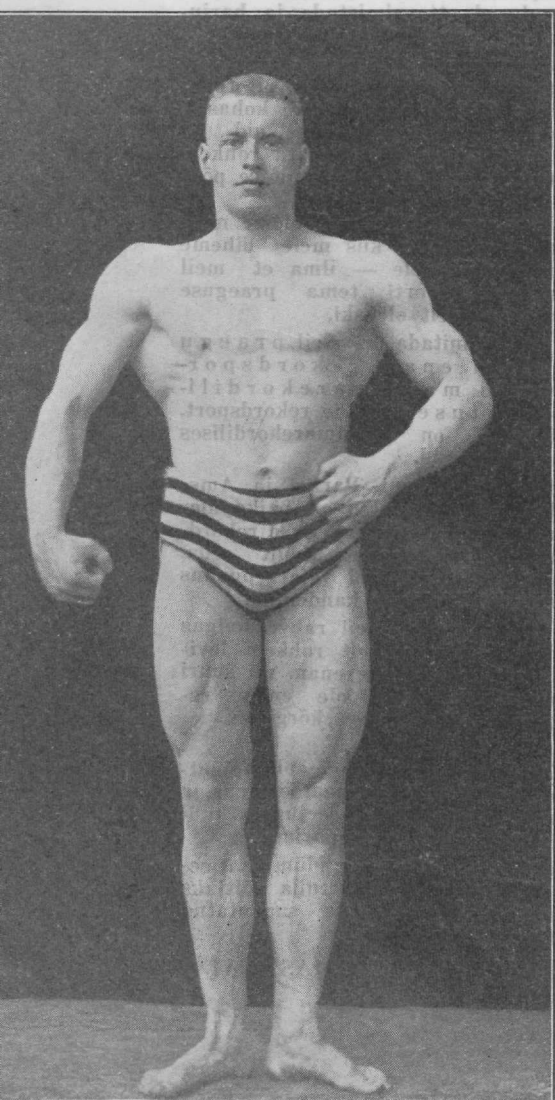
AINULT 44 AASTAT

Eesti suurim atleet, militaarime Georg Lurichilt veel keegi pole suutnud üle võtta, sündis jõuka põllu- ja kaupmehe pojana Väike-Maarja kihelkonnas Virumaal. Esmaordselt nägi ta maailmavalgust 22. (10.) aprillil 1876. a. Kuigi suure mehe sünnikohaks oli Väike-Maarja, on Lurichide perekon-

na häll Läänemaal, Märjamaa kihelkonnas, Velise vallas. Seal elas G. Lurichi vanaisa, kelle kolmest pojast keskmine poeg Aadu hiljem Virumaale rändas ja noorema venna Jüri enda juure kutsus. Kui Aadu oli surnud, jätmata otseseid järeilülilijaid, pärandas ta talu nooremale vennale Jürile. Viimase lasterikkast perekonnast ongi Georg Lurich.

Sellele G. Lurichi sugupuule osaliselt vaatlusele on l' sada, et juba meie

sünnist 60 a.

jõukangelase onud — Hans ja Aadu — olnud kuulsad oma jõu poolest. Kuid ka Hansu poeg, kelle nimi samuti oli Hans, erines suure jõuga. Ta teinud 18-puudasele kivile tuule alla ja hoidnud 50 naela pihu peal sirgel käel 15 sekundit. Tõnis Erviniga, kes kuulus tolleaegse põlve parimate maadlejate hulka, olnud ta maadluses võrdvõimne.

Seega oli Georg Lurichil juba supuust suur jõud veres. Märgime seda eriti sellepärast, et nagu viimase aja uurimused suurte sportlaste sügupuude kohta näitavad, on nende esivanemad kas lähemas või kaugemas minevikus olnud füüsiliselt suure võimetega. Teisiti öeldult on spordianne päritav, s. t. edasiandav kas põlvest põlve või üle põlve ja ka n.-ü. põiki sugupuud. Sellega seletatakse ka Ameerika suurt spordivõimsust. Seal on sportlaste sugupuude juured väga suured ja laialt levinud ning seetõttu fenomeenide esilekerkimise võimalused suuremad.

Meil ei ole uuritud sportlaste sugupuid, kuid otsesemad näited, millele tahtmatult satutud, on näiteks: Leks Klumbergi isa oli hea maadleja ja kõigil ta kolmel pojalt — Edgaril, Leksil ja Ralfil — on suuremal või vähemal määral sporditalenti; või võtame August Neo, kelle onu Gustav Rauer on samuti väljapaistev maadleja. Sarnaseid näiteid kergib hiljem veelgi.

Veel on tähelepanndav, et just lasterikastest perekondadest võrsub suuratleete. Ei tea, kas on see ka sõltuv valiku rohkusest? Georg Lurich oli ka lasterikkast perekonnast.

Kõige juures tundub kummalisena see asjaolu, et Georg Lurich oli noorena niivõrd nõrga kehaehitusega, et ta Tallinna realkoolis, kuhu isa poisi õppima pani, vabastati võimlemistundidest. Kas neist tundidest vabastamise peapõhjuseks oli ikkagi nõrk kehaehitus, see tahab saada lähemat seletust. Vahest edaspidi selgub? Igatahes poisil endal, kindlasti vere-, süüna, oli suur huvi jõustiku vastu. Jõustik oli tol ajal peagu ainuke harrastatav spordiala, kuigi mitte praegusaja mõõdupuu kohaselt. Kui oleks tol ajal Eestis näiteks tuntud kergejõustikku, kes julgeks siis tagantjäreli garanteerida, et võib-olla ei oleks Lurichist sel puhul tulnud maadleja-tõstja, vaid hoopis kergeatleet. Raskejõustiklaseks Lurich arendas end, kuid suurte füüsiliste eeldustega inimesed võivad soodsal juhul arendada endid kogunisti teistele aladele.

Huvitav on see kirm, mis piitsutas

Lurichi spordile. Mis muu kui seemine tung spordile sundis poissi oma taskuraha kulutama selleks, et maksa omataolistele külapoistele 10—20 kopikat tunnis üksnes partnerite saamiseks, ja hiljem selleks, et osta harjutusvahendeid. Tol ajal sport ju veel ei nakatanud noori sääraselt nagu tänapäeval.

14-aastasena tutvus Lurich Tallinna tsirkuses esinevate saksa jõumeestega Lambergi ja Leitneriga ning seitsaadiik alustab ta nende näpunäidetel süstemaatilist treeningut. Lõpetanud realkooli 1895. a. sõitis Lurich, nüüd juba sirgunud noormehena, Peterburgi, Vene raskejõustiku-isalet dr. Krajevskile oma võimeid näitama. Intelligentse sportlasena leidis ta kohe endale toetust ja viirst Lvovi mõjutusel pääsis ta parima maadlustundja Põljasinski kooli õppima täiuslikku tehnikat. Varsti püstitas ta tõsterekorde ja võidab tugevaid maadlejaid. Lurich on juba väljunud staridist.

a edasi läheb nagu le-pase reega. Varsti esi-neb ta elukutselisena, tehes oma esimesed võistlused Peterburis Viiburi poolel suveaias, varjunime all Logardi. Lähemaks seltsi-liseks on talle Gustav

Boesberg (varjunimi Kägardi). Mõlemad eestlased äratavad tähelepanu ja on seltskonnas kõneaine põhjustajaks.

Tõstmises küündib Lurichi maailmarekordide arv korra juba kolmele tosinale ja ka maadluses järgneb võit võidule. Täst sirgub maailmakuulsus.

Vahest ainult Lurich ise suudaks anda oma võitude täit nimekirja. Tal olid need ka märgitud, kuid vastavad kirjamaterjalid, välja arvatud väike osa, on kaduma läinud.

1901. a. tuleb ta esmakordselt maailmameistriks — Hamburgis, kergekaalus. Kaks aastat hiljem võidab ta Riias juba raskekaalu maailmameistri tiitli. 1906. a. Pariisis jääb ta Poola karu Zbyszko järel teiseks, kuid hiljem revanscheerib sellele mehele mitmekordselt, vah-peal aga võttes vastu kaotusi Aleksander Abergilt ja tschehh Karl Pospischillilt. Viimasele on Lurich kaotanud oma elus kõige kiiremini — kord 12 minutiga.

Aastal enne maailmasõja puhkemist on Lurich sõitnud sinnapoole ookeani — Ameerikasse, kus võidab kõiki, kuni vastaseks saab jänkide

ebajumala Frank Gotchi. Vabamaadlus ei ole Lurichile konti mööda ja ta kaotab Gotchile kaks korda — esimesel korral 18.10 ja teisel korral 5.35 minutit järele.

Pärast uuesti Euroopasse tulnud, viibib ta 1917. ja 1918. a. vahetusel Tallinnas ja pageb siis saksa okupatsioonivägede eest Venemaale. Miks ta pages — sellest hiljem allpool. Samal, s. o. 1918. aastal, tutvub ta kellegi daami A. Smolentsovaga, missugune tutvus talle kujuneb saatuslikuks. Kui Lurichi suhted selle naise vastu jahenesid, esines viimane tschecha ees kaebusega, tembeldades Lurichi kontr-revolutsionäärriks. Venemaa segastes oludes oli valekaebusel siiski tagajärgi: Lurich vahistatakse ja mõistetakse hiljem surma. Seda ei olnud Smolentsova oodanud ja ta ruttab Lurichi päästma, mis ka õnnestub: süüdistus lõpetatakse üldse ja Lurich vabaneb. Kuid nüüd on see suur mees veel rohkem naise võrgus: ta peab teda oma elupäästjaks.

Lurich jätkab maadleja-karjääri, lavastades Venemaal mitmel pool tschempionaate. Aberg on talle truuks seltsiliseks.

Rostovis jääb Lurich kõhusoetõppe. Veel mitte paranenu sõidab ta naise pealekäimisel Almani, kus Aberg on ees. Teel külmetades jääb ta plekilisse soetõppe ja... 22. jaanuaril 1920. a. on Georg Lurich varisenud Manalasse. Veidi hiljem sureb ka Aberg ja mõlemad meie kuulsamad atleedid maetakse ühisesse hauda Venemaa mulda. Lurich suri, olles ainult 44-aastane.

Lurichi seiklus- ja võituderikkast eluloost ja temast kui eestlasena ja suursportlasena on varem E. Spordilehes kirjutatud 1926. a. — Lurichi 50. sünnipäeva puhul, ja on rohkesti kirjutatud ka mujal ajakirjanduses, nii et mõeldavam on uemate ja seni avaldamata andmete ja märkuste lisandamine. Selleks E. Spordileht pühendab ruumi pikemalt ka järgmises, s. o.

maikuu numbris, mis ajaks on oodata konkreetsemal kujul kavatsuste valmistamist Lurichile püstitatava mälestussamba asjus. Selle ettevõtte läbi viijaks on raskejõustikuliidu juure moodustatud Lurichi mälestuse jäädvustamise komitee, kuhu kuuluvad ins. J. Vambola (esimehena), K. Gern, T. Võimula, G. Vaher ja R. Saulman.

Sinkohal tahame peatuda veel Lurichi kahel suuremal seiklusel, millest ülalpool ei olnud juttu.

Üks neist seiklustest keerleb Lurichi aurahade ümber, mis talt 1910. aastal Tallinnas varastati ja mille koguväärtust Lurich ise hindas 7000 kuldrubla. Aurahad oli ta lasknud reklaamiks välja panna Berggrüni raamatukaupluse vaateaknale, kust nad ka varastati ja on tänaseni kadunuks jäänud. See varguslugu kutsus esile kohtuprotsessi Lurichi ja Tallinna politseimeistri Tsitseroschini vahel, mis lõppes sellega, et Lurich mõisteti politsei laimamise pärast kümneks päevaks veele-leivale. Karistust Lurich ära ei kannud, sest oli enne kohtuotsust sõitnud välismaale.

Nüüd on varguslugu ammu aegunud, nii et vargad ise võiksid selle kohta esineda seletusega, sest avalikus arvamises süüdistatakse varastena üht kui teist, nende seas ka tolleagset politseimeistrit (!). Eesti raskejõustiku nester Tõnu Võimula, kellelt E. Spordilehes käesolevasse numbrisse saadud rohkesti materjali Lurichi kohta, andis toimetusele kasutada kirja, mille ta alles hiljuti saanud ühelt ammu välismaal elutsevalt sõbralt ja mis omapoolselt tahab valgustada aurahade varguslugu.

See sõber kirjutab: „Teenisin tol ajal Tallinna kriminaalpolitseis ning kuulsin, kui mu ülemus A. S. ja ametnik M. üle kuulsid Lurichi politseimeistri Tsitseroschini laimamise pärast. Lurich seletas neile, et varguse päeval olevat politseimeister talle ütelnud: „Sa pead laskma Solovjevi võita enda üle, või sa kaotad oma aurahad.“ Lurich vastanud: „Mina

ei lase kodulinna end kellestki võita.“ Nagu meie teame: Solovjev ei võitnud ja Lurichil varastati aurahad. Hiljem ma töötasin Dvigatelis, kus teenis ka mu endine ülemus A. S., kes vahepeal oli politseiteenitusest vallandatud ja Dvigatelis saanud kirjutaja kohta. Seal ma kuulsin, kuidas A. S. ühele oma tuttavale valukuuri mehele seletas Lurichi aurahadest, üteldes, et aurahad on kindlas kohas peidus, kuid tema ei julge sellest rääkida, „eks Riia kriminaallistid B. ja teised uurigu see koht välja.“ Lõppeks ütles, et seda ta teadvat kindlasti, et rahad ei ole Jaama tänava valukuuris kokku sulatatud, nagu siis räägiti. A. S. läks vist Venemaale, kuid ametnik M. ja ka B. olid hiljem Tallinna politseijaoskondade ülemateks. Eks ikka Tsitseroschin aurahad laskis ära varastada...“

Praegu uurib T. Võimula seda varguslugu oma algatusel. Tal olevat mõningad niidid. Omal ajal oli aurahadevargus suureks sensatsiooniks, kuid nüüdki huvitab ta paljusid.

Teine seiklus puudutab maailmasõjaaegset salaluuret.

Maailmasõja ajal viibis Lurich Ameerikas ja ta sattus juhuslikult jälle ühele Vene riiklikule kelmusele, milles sakslased olid ära ostnud Vene riigiametnikud, kes Ameerikast ostsid kõlbamatut sõjavarustust. Andmed selle kohta sai Lurich maadlejalt V. Zhysskolt, kes need omakorda sai oma pruudilt Austrias, kus neiu oli Saksa salaluure teenistuses. Lurich läks kohe New-Yorgi Vene saatkonda ja tegi kõik kuuldud teatavaks. Et aga saadik pika ootamise peale millegagi ei reageerinud, teatas Lurich asjast ka Inglise saatkonnale. Sealt anti Lurichi käsutusse vilunud agent, kelle abil õnnestus kogu affäär paljastada. Riigilt sai Lurich rikkaliku tasu, kuid sakslastelt paar kirja surma ähvardusega.

Sellepärast ta pageski Saksa okupatsioonivägede eest Eestist. Ta kartis sakslaste kättemaksu surma näol, kuid Venemaale põgnemisega ta just jooksiski surma suhu...

LÕBUSAIKILDE LURICHIST

ladus ta tõstepommid ühe külamehe vankrile, istus ise otsa ja... las' sõita. Kuid peoruumide omanikud märkasid peatselt Lurichi kadumist, sõitsid talle karjaga järele ning, saades Lurichi kätte, andsid eeskätt mehele nahapeale ja lükkasid siis kogu ta pommide kooma kraavi.

Suure vembumehena ja naljahambana armastas Lurich sageli oma matikaaslaste arvel nalja teha. Kiord

Venemaal ringi rännates saabus ta kahe kaaslasega — Schultz ja Poseschill (nimede õigekeelsus pole kontrollitud) — Astrahani. Siin lasi ta ühiseks lõunasöögilks valmistada kaheksa härjasilma lehmaliha, kuid kaks seejuures säärasest lihast, mis tavaliselt koertele visatakse. Need ulatas ta oma kaaslastele. Viimased söönud ja kirunud liha vintskust. Lurich aga naernud ja pistnud kuus portsjoni nahka. Teised ei saanud ühtki portsjonit otsa.

Kui Lurich pärast seletas, mis liha mehed söönud, küll siis oli öökimist ja . . . lehmast sai „vasikaid“.

Peterburis külastas Lurichi noor maadleja Aruküla, kes tahtis hakata elukutseliseks. Lurich istus teiste kaaslastega hotellitoas õllepuudelite taga. Ka Aruküla paluti istet võtta. Pudelid tühjaks saanud telliti uued. Lurich käskinud Aruküla vajutada uksepiida juure, et kutsuda kelner. Aruküla ei teadnud midagi

E. Spordilehe järgmises numbris seniavaldamata andmeid

Georg Lurichist.

kellast ja vajutas täiest jõust uksepiita. Kui kelnerit ei imunud, käskis Lurich uuesti ja kõvemini vajutada. Aruküla vajutas nii, et silmad pungil, kuid ikkagi tulutult. Teiste naer ajanud mehe veel vihasemale vajutamisele: ta ju ometi tah'is oma jõudu näidata.

„Aga vaata, kui tugev mina olen,“ lausus Lurich ja teeseldes, nagu vajutaks ta kogu jõust piita, surus sõrme seejuures nupule. Kelner oligi kohal.

Aruküla imestlus Lurichi „jõu“ üle oli määratu.

Väga võimas maadleja, keda hüüti võistlusmasinaks, oli Türgi maadleja Ali Hassan Nurlah, kes oli 204 sm pikkune ja kaalus 164 kg. Heavormi aastatel oli see mees kaotanud üksnes prantslasele Paul Pons'le.

Lurich oli kord selle türkklasega maadelnud juba 1 tund 40 min., kuid tagajärjetult. Nähes, et türkklasest jõuga üle ei saa, kasutanud ta väikest vaheaega selleks, et täita väike paberist torulke liivasuhkruga ja see suhu pista. Edasimaadlemisel puhus ta suhkruga Nurlahile silma ja

kui viimane silmi hakkas hõõruma, kasutas ta momenti mehe selili keeramiseks.

Türkklane kaebas Lurichi kohtusse, kuid kohtuotsus oli omasuguselt salomonlik: väike mees võib suure mehe vastu kavallust tarvitada, kui ta sellest jõuga üle ei saa.

Varssavis maadelnud Lurich suure eduga. Ükski poolakas ei saanud talle vastu. See tekitas pahameelt ühes Poola vürstis, kes koos oma perekonnaga oli võistluste igaõhtune külastaja. Vürst tellinud siis kohale Poola rahvuskuulsuse Jankovski, suure ja vägeva mehe.

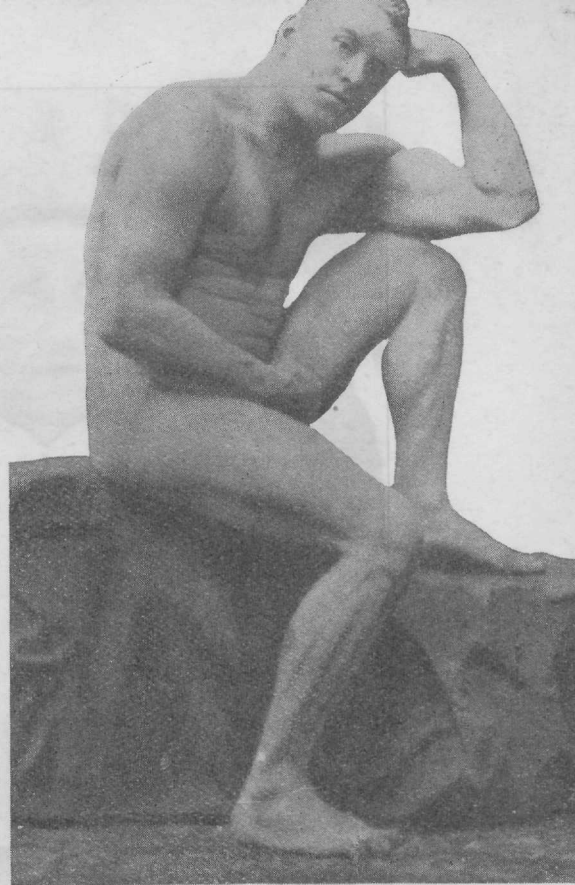
Esimene kohtamine lõppes pärast 20 minutit tagajärjeta. Ka teisel kohtamisel oldi juba 1½ tundi tulutult maadeldud, kui tsirkusetallide poolt kostus kisa ja kära: tsirkuse keskele jooksis kaks meest, ühel puss ja teisel revolver käes. Jankovski jäänud vaatama, mis seal lahti on ja seda momenti kasutas Lurich — haaras vastase nupu ja paiskas mehe üle öla selili.

Vürst tõusis püsti, sammus areeni äärele, lõi selle vastu oma tsilindri lõhki, ulatas Lurichile käe, ütles talle „Tubli mees!“ ja sest saadik ei tulnud enam üldse tsirkusse.

Pussi- ja revolveri-mehe loo oli, mõistagi, lavastanud Lurich.

1899. a. juhtus Lurich Viljandisse. Seal ühel laadal kiitnud keegi mees suure suuga oma hobust. Olevat kange vedaja. Lurich vaatas: hobune nõrk. Kuulas, kuulas ning lausus siis: „See mõni hobune. Ei jaksa meestki paigast vedada.“ Veetud kihla: Lurich lubas mehele 100 rubla, kui hobune teda paigast veab, ja kui ei, siis pidi hobuseomanik looma tasuta Lurichile andma. Seepeale Lurich sidus taskurätiku ümber tagumise vankriratta kodara ja käskis siis meest hobust ajada. Küll hobune sai piitsa, kuid Lurichi paigast ei saanud. Viljandi mees oli kihlveo kaotanud, kuid suuremeelsena ei võtnud Lurich talt hobuse, vaid nõudis ainult 5 rubla kooliraha, et mees teine kord liialt ei hoopleks.

1910. a. Tallinnas maadeldes palus Lurich oma sõpra O. Sachkerit välja panna ärivaateaknale pilt, mis kujutas Lurichi alasti istuvat kivil (see pilt on lisatud käesolevale kirjutu-

Pilt G. Lurichist, mis Eestimaa kubernerile näis ebamoraalsena.

sele). Pilt ilmuski vaateaknale (Pikk 16), kuid varsti avaldas üks kohalik venekeelne leht artikli, milles tõsteti protesti pildi väljapanemise kohta: pilt olevat pornograafiline (!). Artiklit luges ka Eestimaa kuberner kindral Korostovets ja andis politseimeistrile Tsitseroschinile korralduse pildi väljapanija vastutusele võtmiseks ja pildi kõrvaldamiseks. Käsk täideti.

Mõni kuu hiljem sai O. Sachker kohtukutse aru andma Lurichi pildi väljapanemise asjus. Asitõenduse — pildi — järelevaatamisel ei leidnud rahukohtunik selles midagi silmale haavavat ja lõpetas asja. Kuberner aga ei jäänud otsusega rahule, vaid käskis politseimeistrit edasi kaevata rahukohtunikkude kogule. Uuesti ei tunnistanud O. Sachker end milleski süüdi ja ka prokurööri süüdistuse puudumisel kinnitati rahukohtuniku otsus ja määrati pilt tagasiandmisele. Nii „seljatas“ Lurich ka kubeneri.

FOTO-ATELJEE

Paricas
TALLINNA

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KUNINGA 1
ATELJEE AVATUD : K. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

Vendade paar — hooaja parimaid suusatajaid — Th. KRASSIKOV (vasakul) ja V. KAARISTO.

Talve bilanss

Generatsioonid, kes meile järgnevad, kus nad on rohkem tugevad, rohkem soliidsed, rohkem terved, saavad selleks eelkõige talispordi varal.

See ülaltoodud lause oleks mõne aasta eest kõlanud paradoksina. Kuid nüüd!.. Nüüd on talispord muutunud maailma rahvalikuimaks spordialaks, mis järjest võidab juure südameid ja populaarsust. Ilma selleta poleks vast olnud mõeldav, kuis suutsid Ga-Pa taliolümpiamängud paisuda nii laiaulatuslikeks ja haaravaks sündmuseks, nagu nad seda olid. Kuigi Ga-Pa talimängude gigantseteks paisutamisel olid suured teened ka sakslaste organisatorlikul oskusel, peitusid juured siiski veel sügavamal. Nad peitusid maailma kõigi rahvuste kõigis kihtides. Talispord on muutunud kõigi kihtide spordiks. See asjaolu meelitas mitte üksnes kümneid tuhandeid Ga-Pa'sse, vaid veel miljoneid kaugele viibijaid kaugelt jälgima mängude käiku.

Säärased talispordi alad, nagu suusatamine ja uisutamine on kättesaadavad kõigile. See suur kättesaadavus ongi teinud talispordist suurima rahvaharrastuse ala. Lumeväljad on ju avatud kõikidele. Kõigil, kelle suusad või muud tarvilised spordiabinõud, on võimalus asuda tervise arendamisele; kosutamisele. Nüüd on vähe öeldud näiteks sellega, et „Kogu Eesti suuskadele!“ või „Kogu Rootsi suuskadele!“, vaid öeldakse juba: „Kogu maailma suuskadele!“ kui ilmastikuolud igal pool ei paku küllaldaseid võimalusi suusatamiseks, siis, nagu meie teame, ei ole sageli hoolitud isegi sadadest kilomeetritest, mis tuleb ületada juurepääsemiseks lumele ja jääle.

Et talispordi varal saab eelkõige arendada inimesi tugevateks ja terveteks, seda on meil Eestis mõistetud ammu. Sellega ongi seletatav talispordi harrastuse suur tõus Eestis, mis eriti võimas olnud viimastel aastatel. Näiteks võime meie rääkida paarikümnetuhandelisest Eesti suusatajate perest. Milline teine spordiala võib uhkustada samasuure või

suurema harrastajate hulga? Vast ainult suuri vaevu.

Kahjuks pole ilmastikuolud alati kõige soodsamad. Sellest on ka tingitud, et Eesti talispordis oli läinud hooajal mõõn. Eesti Talimängudega tusedale aastale on järgnenud veidi tagasihoidlikum aasta. Parimaks võrdluseks on iga aasta sooritatud suusatamismärkide arv. 1934/35. a. hooajal sooritas suusatamismärgi 2296 inimest. Kuid tänava, kuigi praegu lõppkokkuvõttes alles tegemata, on see arv tunduvalt väiksem, moodustades isegi mitte poolt eelmise aasta arvu. Lumenappus on takistanud võistluste korraldamist. Ja kui ei ole võistlusi, siis ei saa märke sooritada. Sama võrra nagu ilmastik takistas suusatamist, pidurdas ta ka teisi talispordi alasid. Niipaljugi kavatsusi läks luhtumisele.

Kuid vaatamata võistluste vähesusele oli läinud hooaeg siiski elav, misjuures suureks elevuse tekitajaks oli Ga-Pa taliolümpia, millel Eesti esines rekordse osavõtjate arvuga. Kuigi tagantjärele võis osavõtu kohta kuulda nii mõndagi

mitte just meelitatav, siis ka see osutus kasuks meie talispordile, vähemalt õppetunnina tulevikuks.

Alljärgnevad read on pühendatud läbilõike ja linnulennulise ülevaate andmiseks möödunud hooaja kohta.

SUUSATAMINE oli mõistagi ka tänavuseks kandvaimaks talispordialaks. Kuna suurt tähelepanu endile nõudis osavõtt Ga-Pa'st ja Zakoponest, siis kodumaal erilisi suursündmusi ei olnud. Oli kahju Eesti Talimängude tänavu uuesti mittekorraldamisest. Need oleksid lisanud hoogu. Tuleb siinkohal veel kord rõhutada, et Eesti Talimängud kujundatagu meie iga-aastaseks traditsiooniliseks ettevõtteks, mis asendaks seda, mida välismaale on näiteks Salpausselkä või Holmenkollen või n. e. Seejuures peaks aga mängude asukoht meil iga aasta vahelduma.

Kodumaiseks suurimaks sündmuseks kujunesid Võrus peetud kaitselidud ja kaitseorganisatsioonide suusatamisvõistlused, millest võtsid osa kõik meie parimad suusatajad. Ses mõttes ületasid võistlused oma ulatuselt ja konkurentstasemel Viljandis veebruari keskpaiku rullunud Eesti esivõistlused. Viimastel tulid teatavasti meistriteks J. Koovilt (18 km) ja E. Siitani (30 km). Mõlemad nimetatud suusatajad pidid aga Võrus vastu võtma kaotused, sest siin osutasid parimateks vennad Kaaristod-Krassikovid, kes Viljandis ei startinud. Üllatuseks kujunes E. Siitani lüüasaamine 18 km-is Th. Krassikovilt, kes tuli esimeseks (V. Kaaristel distantsid ei startinud). Th. Krassikovile oli see esmakordne tulla võitjaks suurvõistlustel. E. Siitani kaotus oli seda üllatavam, et tema on meie parim lühidistantside suusataja. 30 km-is võitis suure ülekaaluga E. Siitani ees värske olümpimees V. Kaaristo.

Hooaja kolmeks parimaks suusatajaks võib tituleerida V. Kaaristot, Th. Krassikovi ja E. Siitani, misjuures esimene neist tundub kahest järgmisest peagu poole klassi võrra paremana. Kahjuks ei peetud tänavu 50 km suusatamist, mis

olid ette nähtud pidamisele Nõmmel, kuid lume nappusel tahes-tahtmatult ära jäid. Maratonsuusatamine oleks vast paremini aidanud alla kriipsutada ühe või teise suusataja võimeid.

Võidukaks kujunes meie suusatajate esinemine Zakopanes nelja riigi kaitseliidu võistlustel. Siin meie meeskonnad tõendasid, et nad on Balti parimad. Alla tuli vanduda üksnes soomlastele, kuid lätlased ja poolakad jäid kaugele maha.

Ga-Pa talimängudel esindas Eesti suusatajaid ainsana V. Kaaristo. Tema platseerumine rahuldas meid. Kuid Ga-Pa suusatamisvõistluste najal peame ühtlasi loobuma neist illussioonest, mille järgi end varem suvatsesime pidada Põhjalaadele kohe järgnevas suusatamisrahvuseks. Meist ettepoole asub mitu Kesk-Euroopa riiki, kelle suusatamistase meil varem puudus lähem aim. Paremalt juhu võime end pidada maailma suusatamisrahvuste teise kümne algusse kuuluvaks. Seegi positsioon on rahuldav, kuid järgmiste aastate eesmärgiks olgu rahvuste paremusjärjestuses ettepoole küündimine.

JÄÄPURJETAMINE kujunes hooaja võidurikkaimaks alaks. See on ainuke spordiala, milles momendil oleme maailma parimad. Vähemalt pole kuulda kellegi teise rahvuse pretendeerimist sellele tiitlile, kuigi USA ja Kanada taseme kohta meil puuduvad lähemad andmed. Kui viiakse täide see üritus, mille järgi esimesed jääpurjetuse maailmavõistlused peetakse järgmisel aastal Haapsalus, siis on Eesti jääpurjetajail võimalik ka ametlikult tõendada oma maailmaparemust.

Jääpurjetamiseks on teatavasti võistlus kahel alal: juhiotskuses ja purjekate konstruktsioonis. Neis mõlemas, milles jagatakse euroopameistri tiitleid, kuulub esikoht Eestile. Nii näiteks tuli monotüüpklassis (15 m²), kus võidu saavutamisel on otsustavaks juhi võimed, euroopameistriks juba kolmandat korda Etienne Gahlnbäck. Vabaklassis, mis on konstruktsioo-

nide võistlus, võitis euroopameistri tiitli E. Holsti purjek „Fanal”. 1935. a. Riias tuli konstruktsioonide võistluse parimaks sakslane G. Tepper purjekal „Silberstreifen 4”. Seega eestlased tänavu revanšeerisid.

Kõigist talispordialadest on jääpurjetamine seni ainuke, mis annud kandidaate Eesti kuldmedalile. Kaks aastat on selleks olnud E. Gahlnbäck ja tänavu on ta selleks kahtlemata uuesti.

KIIRUISUTAMINE tallas eelmise aasta radadel, s. t. paigal. Kui enne hooaja algust talispordiliit oma tegevuskavas nägi ette senisest suurema rõhu asetamise taseme tõstmiseks ka teistel aladel, nagu sellega on toime tulnud suusatamises, siis erilisi taseme tõstmise sammusid polnud siiski märgata. Loodame neid samme järgmisel aastal.

Kiirusutamises oli hooaeg võrdlemisi vaikne. Võistlusi vähe ja neistki osavõtt väikene. Kaotati järjekorras neljas maavõistlusa Lätile ja meie parima kiirusutaja A. Miti esinemine Ga-Pa's ei pakkunud midagi uemat ja rõõmustavat.

ILUUISUTAMINE oli hooaja palju räägitavamaks alaks. Ta oli teljeks, mille ümber keerles kogu meie osavõtt taliolümpiamängudest ja mis pakkus rohkesti arutlusainet ka pärast.

Meie paari esinemine Ga-Pa's on kodumaal esile kutsunud elavaid järelokajaid. Ei osata küllalt mõista, miks nad pidid võistlejatena esinema, kuna see ilmselt oli üle nende võimete. Kaasavõistlemine osutus ülearuseks veel enam seetõttu, et meie paari näol ei olnud tege mist 11—15-aastaste noorukestega, kes järgmiseks olümpiaks loodavad jõuda oma võimete tipule, vaid säärase paariga, kes kogusmas on 76-aastane (46 + 30) ja Ga-Pa's nähtud kavatses kasutada treeneri teadmistena. Iseloomustavalt illustreerivana on tuua kõnelust ühe meie vanema põlve sportlase, vana kavalase major Jaan Lepaga Nõmme rongil. Ilmselt heidutatuna meie paari, ütlemine, mitte küllalt tublist esinemisest, küsis ta tungivusega, kas siis kuidagi ei

Sokolaad

As
J. Brancmann's

Kompvekid
Kakao

olnud võimalik meie paari eemalejäämine stardist? Sellele tuli vastata, et midugi oli see võimalik, vägagi võimalik, ning meie paar ka ise oleks vist startimise või mittestartimise vahel valides eelistanud viimast, kuid tundus nii, et meie paar kodus enne väljasõitu oli saanud korralduse kaasavõistlemiseks igal juhul. Ja siis ei olnud ju parata.

Peab ütleva, et see meie paari esinemine Ga-Pa's on üheks kõige julgemaks ja sellega kangelaslikuks episoodiks meie olümpiaesinemiste alal. Esineiti vaatamata sellele, et oma võimetelt oldi kaugel allpool üldist võistlustaset, esineti vaatamata sellele, et meesuisutaja, nagu ta ütles, juba enne esinemist oli nikastanud jala ja seda nikastanud jala esinemise ajal veelkordne nikastus tabas, esineti vaatamata sellele, et naisuisutaja esinemisele läks haigena, nagu seda pärast Tallinnas avaldas ta partner.

Seda siin kirjutades tekib endal tunne, nagu oleks nende ridade kirjutaja nagu mõni „Pariisi linna timukas“, kes süütuidki ohvreid halastamatult viib tapalavale ja seal neid rahuliku südamega hukkab. Tõeliselt ei ole see nii, vaid siin on tegemist ikkagi üksnes objektiivsuse taotlemisega. Meie oma spordirahval eelkõige on tarvilike teada saada, kuidas meie edustajad olümpial esinesid, pealegi kus see Ga-Pa's oli kümnele tuhandele võõrale otsekohele nähtav.

Et objektiivsust veelgi kindlamalt tagada, selleks tsiteerime Viini „Sport-Tagblatti“. Viin on ju iluuisutajate linn ja sealne suurim spordileht kirjeldas ning arvustas erilise põhjalikkusega Ga-Pa iluuisutuse võistlusi.

„Sport-Tagblatt“ kirjutab Läti paar Schwarz-Geschelsi kohta, kes meie paari stardist paremana tuli ettepoole, eelviimaseks, järgmist: „Läti paar Schwarz-Geschels oli nautke nõrk selleks raskeks konkurentsiks, eriti härra on raskelt liikuv, kerged tantsusammud sooritati ilma küllaldase hoota.“

Ning meie paari kohta: „Eestlased Hiiop-Mihelson sõitsid vähese hooga, algajatekava ilma erilise sisuta. Daam kord koguni kukkus.“

Sellele sarnanevat hinnangut hoo, kava ja selle sisu kohta ei saanud ükski teine paar.

Kui meie iluuisutajate esinemine Ga-Pa's saavutuslikult nurjus, nagu seda juba ette oli arvata, siis on täiesti õigus nendel, kes lausuvad, et ega esinejaid ei saa mõista süüdi nende nõrga esinemise eest, kui see esinemine oli nende paremaid.

On tekkinud küsimus, kas meie iluuisutajate osavõtt Ga-Pa'st mõjus selle spordiala edenemisele Eestis kasulikult või kahjulikult. Iluuisutajad ise on masendatud ajakirjanduse märkustest, kuid peab ütleva, et masendavaks tundeks pole põhjust. Ka valusast kriitikat tuleb taluda, sest selle eesmärk on ikkagi kaasaaitamine edule edaspidi. Halbade stiilidest tuleb võtta õppust.

Üldiselt peab märkima, et meie iluuisutamine on jäänud nagu takerduma

millessegi. Pole puudunud isegi oma väikesed n.-ö. kojarevolutsioonid, seda juba enne Ga-Pa'd.

Selle ala esivõistlused möödusid osaliselt languse tähe all. Nii osavõtjate kui ka pealtvaatajate arv oli tavatult väike. Kõigi klasside kohta, mis ametlikult olid kavastatud, startis kokku ainult viis võistlejat! Võistlused vältasid kaks päeva, misjuures esimesel päeval täidetud koolisõidu kava vastavalt olümpia programmile. See programm, mida on peetud väga raskeks ka olümpiamängudele, osutus meie võistlejatele üle jõu käivaks, mistõttu see osa võistlustest ei suutnud pakkuda mingisugust rahuldust. Teine võistluspäev, millal kavastati vabasõit, ei parandanud muljet, kuna vahetult alanud sula tegi võistlemise veel halvemaks.

V. Kaljuvee, kes tuli Eesti meistriks, ei suutnud pärast aasta vahetajamist osutada kuigi suurt progressi. Koolisõidu vigurid olid väikesed ning nurgeliste ja lainekujuliste võnkumistega. Peale selle alustas ta mõned harjutused mitu korda uuesti. Vabasõidus rikkus mõningal määral muljet liialdatud pehmus liikumises ja ebaloosuliseks juhtumiseks. Tema ainuke konkurent — A. Toom — on edasi arenenud, kuid V. Kaljuvee tase seni ta siiski ei küündinud. Selle põhjus peitub peamiselt üleliigses harjutuste lihtsuses. Vabasõit peab olema julge, iga liigutus peab olema nagu väljakutseks pealtvaatajatele ja nagu ütleva: see on alles number, vaadake ja nautige! Kui iluuisutamises ei ole seda joont, siis on ta ebakindel, üksluine ja kahvatu. Üleminekud peatuspunktidest või pikaldasest liikumisest kiirele jooksule, mis on ilusõidu kütkestavaim omadus, ei ole lihtsalt sooritatuna sõidu ilu allakriipsutuseks, vaid tuscbeerib seda. Ja olgu harjutused siis kuitahes rikkalikud tehniliselt raskustelt, meenutavad nad selle sooritajast äärmiselt rohkem automaati kui kunstnikku. Nendest tehnilistest peensustest, mida Toom peab juurtega välja kiskuma, olgu eeskätt märgitud käerandme ebavajaline ülalhoidmine.

Meeste klassis tuli konkurentide puudumisel meistriks Tomasson, Tartu Kalev, kes nii vabasõidus kui ka koolisõidus tunduvalt peab taanduma kahe eelnimetatud naise ees. Koolisõit nõuab korrektset sooritamist, s. o. rahulist kehahoidu ja harjutuste täpset väljajoonistamist. Need omadused Tomassonil puuduvad. Koolisõidus ta kõikus tugevasti, „murdis“ keha ja tegi silmatorkavaid abiliigutusi. Vabasõidus olid tal head piruetid, kuigi ta seejuures unustas kõigi piruettide põhioõde, mis seisab selles, et käsi ei tohi tõsta õlgadest kõrgemale. See on lubatud üksnes aeglase piruettide puhul.

Paarissõidus tuli meistriks Ga-Pa paar H. Michelson-E. Hiiop, kes selles klassis olid ainukesed sõitjad. Peab ütleva, et see paar on seitsme aasta vältel näidanud üht ja sama programmi. Loomulikku progressi pole märgata, pigemini regressi pole märgata. Nad sooritasid programmi, mille alustasid võrdlemisi väikeses käiguga ja lihtsate, elutute sammudega, ilma nauditavate üleminekuteta ning, mis kõige imelikum, ilma rütmiga. Rütmi puudumine meisterpaaril on seda kummalisem, et mõlemad omavad hea muusikaalsuse. Seetõttu ei tule kuigi palju imestada, et Kaarik-Kärsin, kes enne seda olid paarissõitu harjutanud ainult seitse päeva, suutsid demonstreerida osaliselt paremat klassi.

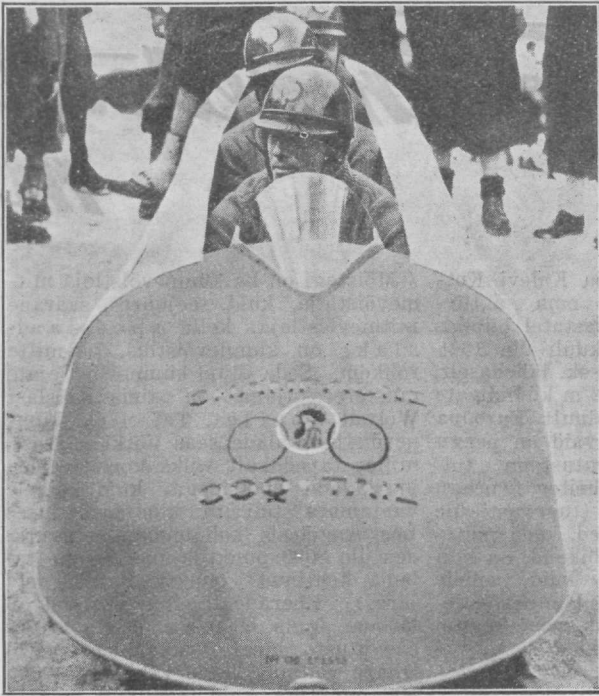
Lõppeks ei saa ka iluuisutamise kohta jätta märkimata, et suureks pidurdajaks olid ebasoodsad ilmad, mis tõmbasid kriipsu nii mõnelegi heale kavatsusele. Loodame, et järgmisel aastal on ilmasti kuolud paremad ning tagajärjed suuremad.

JÄÄHOKI läks tänava esmakordselt nii jäähoki kui ka jääpalli kohta meistrititel Tartusse. Tallinnas on selle ala harrastajana püsima jäänud ainult üks klubi — Kalev. Omaaegne mitmekordne jääpallimeister v. s. Sport oli sunnitud loobuma ala harrastamisest liuvälja puudumisel. Kahju! Liuväljade asjus peaks talispordi- ja ka keskkliit midagi ette võtma. Vastasel korral võib välja surra mitu jääspordiala.

Jääpalli väljasuremisest poleks tegeleklult kahju, kui selle tagajärjel jäähoki harrastamine muutuks laialdasemaks. Kuid seda pole kahjuks märgata. Hoki-esivõistlustel startis kokku ainult 4 meeskonda: 2 Tartust, 1 Tallinnast ja 1 Kiviõlist. Nendegi vahel peeti esivõistlused ühe miinuse süsteemis, kuigi välismaal juba iidsest ajast läbi löönud punkti-süsteem.

Esivõistlused rullusid järgmiselt: ASK pääsis finaali võiduga Tartu Kalevi üle 5:2 (3:0, 1:1 ja 1:1) ja Tallinna Kalevi Kiviõli SK üle 2:1 (1:0, 1:0 ja 0:1); finaalis ASK võitis 2:1 (1:0, 0:1 ja 1:0) ja viis hoki raskuspunkti Tartusse.

suuremad baari- ja cocktailimehed. Saksa kuulsaim bobijuht Kilian on Ga-Pa ühe suurima võõrastemaja ja restorani peremeheks, milline asjaolu tahab samuti olla iseloomustavaks bobimeeste suhtes. Öeldakse, et bobimehed vähemalt niisama palju kui nad söidavad, tarvitavad ka vägijooke. Nad ei tee klaasi tõstmisel erilist vahet, kas klaasis on whiskey või gin. Peaasi on, et klaasisisu olgu kange. Juba varematel olümpiatel oli näha, et bobimehed kohe pärast seda, kui nende sõiduk oli läbistanud finišilindi, haarasid taskutest pudelid, et neid suule kummutada. Kõva lonks oli eluvajaline pärast lennulist sõitu „elu ja surma piiril“.

Ga-Pa's oli oma konstruktsioonilt väljapaistvamaks Prantsuse bob. Selle ristsetel löödi vastu bobi nina puruks vahuviinapudel ja bob sai endale nimeks „Cocktail“. Selle bobi juures võeti esmakordselt tarvitusele aerodünaamiline voolujoon. Bobijuhiks oli Prantsuse kuulsaim sõitja markii d'Aulan.

Prantslased olid võistluste eel vanumatult kindlad, et nende moodsaimatest moodne bob omandab ühe medalit. Pärast oli aga pettumus seda suurem — kuulus bob platseerus viimaste seas.

Asuti selgitama, kuidas see kuulus bob ometi võis kaotada? Selgus, et bob oli ostetud ainult 15 päeva enne taliolümpia algust ja et sõitjad olid 15 päeva kestes kuni taliolümpia alguseni treeninguna sooritanud ainult kolm allasõitu! Bobimehed ise olid lootnud, et õnn ei jäta „Cocktaili“ siiski maha, kuid...

Prantsuse „Cocktailile“ võrdsetel eeldustel (endale bob osta, sellega olümpiatreeninguna paar esimest allasõitu teha ja whiskeyt rüübata) ei olegi nii võimatu, et 1940. a. taliolümpial ilmub starti ka Eesti bob „Elupull 1“...

Aerodünaamilise konstruktsiooniga Prantsuse bob „Cocktail“

Prantsuse „Cocktail“ ja Eesti „Elupull“

Alpiinne kombinatsioon (allasõit + slalom) ja bobsleigh on aladeks, mille harrastamine meil kodumaal on võimatu. Nimelt kohaste mägede puudumise tõttu.

Sellest hoolimata on allasõit ja slalom meilegi juba olümpiaspordiks — pr. Karin Peckert-Forsmani osavõtu tõttu. Ei ole võimatu, et tulevikus meie saame endale olümpiavõistlejaid ka bobisõidus! Nimi Eesti olümpia-

bobile ongi juba valmis vaadatud: „Elupull 1“.

Päris kindel on, et bobisõit kõigist talispordialadest pakub pealtvaatajatele kõige suuremat emotsiooni, kõige suuremat erutust. Järjest on küsimuses, kas bob lendab üle kurvi, kas juhtub õnnetus? Ja säärase õnnetuse tagajärjeks on ikka mõni luumurre.

Bobisõitjad oma enamikus on kõige

F-ma L. Urm

Liha- ja lihasaaduste eksport. Vorstitööstus.

Tallinn, Liivalaia tän. 38

Telefonid: eksportosak. 303-15

303-37

Telefonid: vorstitööstus 458-87

kodune 313-19

Berliinis ilmuvate olümpia-väljaande *Olympische Spiele 1936* märgistamiseks võtab sõna kümnevõistluse kohta selle ala suurimaid spetsialiste — maailmarekordimees Hans Heinrich Sievert. Tema avaldatud mõtted väärivad ettekandmist ka meie sportlastele, seda enam veel, et kümnevõistlust puudutav kirjandus on meil võrdlemisi napp.

Suuresti on maad võtnud arvamus, mille järele kümnevõistleja nagu ei olekski samasugune spets, nagu seda on need atleedid, kes spetsialiseerunud ainult ühele või ainult mõnele alale. Seda arvamust tuleb pidada põhjalikult vääraks. Ka kümnevõistleja on spets. Ja et temal on kümme ala koondatud ühe suure teraviku alla, siis võib teda nimetada koguni kümnekordeks spetsiks. Sellega ta erineb kergejõustikus suurel arvul leiduvatest mitmevõistlejatest, kelleks saab ristida neid kergejõustiklasi, kellel on suured võimed korruga mitmel alal. Näitena võib tuua kas või Armas

Valstet (Wahlstedti) ja Kalevi Kotkast. Esimene neist oma aktiivsportimise parimatel aastatel hüppas kõrgust 1,90, tõukas kuuli üle 15½ m ja kattis 100 m 11 sek. lähedastelt, ning teine on oma üle 2 m küündivate resultaatidega mitte ainult Euroopa parim kõrgushüppaja, vaid on peagu samasuguste suursaavutustega tulnud toime ka kettaheites (peagu 50 m) ja kuulitõukes (tugevasti üle 14 m). Säärased mehed, keda näitena oleks tuua veel trobikond, on küll head mitmevõistlejad, kuid sellele vaatamata siiski mitte kümnevõistlejad. Võib-olla ei saaks neist koguni kunagi kümnevõistlejaid.

Maailma kõigi aegade teine odaviskaja STÖCK, Saksa, keda H. H. Sievert hindab maailma parimaks mitmevõistlejaks.

Kümnevõistluse mitmevõistleja

Mõistagi on ka kümnevõistleja mitmevõistleja, kuid seejuures säärane mitmevõistleja, kelle spetsiaalalaks on kümnevõistlus, ja mitte rohkem. Seda tüüpi kümnevõistlejate mustereeskujuna on tuua sakslast Wolrad Eberlet. Tal ei ole kümnevõistluse alade seas ühtki säärast, milles ta edukalt võiks konkureerida üksikalade spetsidega, kuid kõigele vaatamata tuli ta kümnevõistluses Los Angelesis kolmandaks, saavutades üle 8000 punkti (enne Soome tabelit kehtinud punktide määruste järgi). Eberlele täieline vastand on lätlane Janis Dimza. Oma tippsaavutuste järgi üksikaladel peaks Dimza võitma Eberle vähimalt 400—500 punktiga, kuid tegelikult pole ta kunagi küündinud Eberle kümnevõistluse-saavutuseni. Dimza on suurte võimetega mitmevõistleja, nagu seda tõendavad ka ta tippsaavutused üksikaladel, kuid siiski mitte hea klassi kümnevõistleja.

Nii võime nentida, et mõni atleet on parem mitmevõistleja kui kümnevõistleja ja ka ümberpöörult, s. t. parem kümnevõistleja kui mitmevõistleja. Esimesena nimetatud gruppi kuuluvad peale varemnimetatute näiteks veel Euroopa parim kaugushüppaja Wilhelm Leichum, saksa praegune kümnevõistluse meister Ervin Huber ja esialgu ka Stöck. Viimasest võib loota veel sel aastal hea kümnevõistleja võrsumist. Mitmevõistlejana on ta praegu parim mees, keda ma kunagi näinud. Kümnevõistlejate teise gruppi võib peale minu ja Eberle nimetada veel P. Yrjölot, Aki Järvist j. t.

Huvitava lähtepunkti selle hindamiseks, kui võrd hea on keegi kümnevõistleja või mitmevõistlejana, pakub punktide vahe, kui iga teatud võistleja näidatud tippsaavutuste punktide kogusummast lahutada sama atleedi kümnevõistluse punktide kogusumma. Näiteks minu tippsaavutused kümnevõistluse aladel moodustavad kogusummana 9256 punkti. Seega ainult 466 punkti rohkem kui mu kümnevõistluse rekord. Eberlel on vahe veel väiksem — ainult 440 punkti. Edasi on tuntuimatel kümnevõistlejatel järgmised punktide vahed: A. Järvinen — alla 500, Kurt Weiss — üle 500, P. Yrjölo — umbes 600 punkti jne. Ervin Huberil on vahe praegu 800 punkti, kuna Dimzale on see koguni üle 1000 punkti.

ja **H.H. SIEVERT**
ümnevõistlus

ti*). Stöcki tippsaavutused moodustavad ümmarguselt 9200 punkti, kuid kahjuks puudub võrdlemise võimalus, sest kahel viimasel aastal pole Stöck korralikult sooritanud ühtki kümnevõistlust. Los Angelesi olümpiavõitja James Bauschi tippsaavutused, mis aga mulle pole täpselt teada, annavad umbkaudu 8900 punkti. Seega võib teda asetada punktide vahes ühele astmele Eberlega.

Kui nüüd küsida, miks mõnel on punktide vahe liig suur, siis on vastuseks: enamik võistlejaid pole oma tippsaavutusi püstitanud kuigi ligilähedasegi aja vältel. Seda tuleb aga nimetada ettevalmistuse puuduseks. Kümnevõistleja peab rohkem kui teised juba treeningul seadma laiaulatuslikumad sihid. Ta peab ühtlaselt tugevasti harjutama kõike kümnet ala, nii et ta võistlustel küüniks kõigil aladel võimalikult lähemale oma tippsaavutustele. Ka üksikaladel võistlemisel peab ta silmas pidama, et siin parima tagajärje väljatoomine pole eesmärk omaette, vaid üksnes abinõu kümnevõistluses kõrgemale küündimiseks. Pole kuigi suurt kasu sellest, kui ta kümnevõistlusele läheb varemsaavutatud toredate üksikalade resultaatidega, kuid kümnevõistluse sees ei suuda neid korrata kuigi ligilähedaselt. Peetagu veel silmas seda, et kümnevõistluses arvestatakse üksnes nende punktidega, mis saavutatud kahe päeva vältel näidatud tagajärgedega, ja et heidetes ja hüpetes on ainult kolm katset. Kui hea ka neljas ei oleks, pole sel kümnevõistluses isegi penni väärtust.

See on, mõistagi, kõigile teada. Kuid seda tuleb ka mõista ja selle järgi tuleb ka korraldada oma ettevalmistustööd. Üksikalal võistlejal on tugevate võistluste näol sagedane võimalus oma võimete kontrollimiseks, et siis ilmsikstulnud vigu parandada. Kuid kümnevõistlejal puudub see võimalus: ta sooritab aasta vältel tavaliselt ainult kaks kümnevõist-

*) Meie kõigi aegade parimal kümnevõistlejal ja omaaegsel maailmarekordimehel A. Klumbergil oli punktide vahe samuti üle 1000 punkti. Kuid nagu Klumberg ise räägib, peab ta oma rekordi ainult poolikuks. Paremates võistlustingimustes oleks ta kümnevõistluses võinud saavutada vähemalt 600 punkti rohkem. Toim.

Kõrvaloleva kirjutuse autor —
Hans-Heinrich SIEDERT, Saksa, kelle nimel praegune kümnevõistluse - maailmarekord.

lust. Seetõttu saab ta ühel võistlusel ammutatud kogemusi kasutada vigade parandamiseks alles järgmise aasta võistlusel. Alles järgmisel aastal kas selle tõttu, et samal aastal tal enam ei tule võistlust, või selle tõttu, et teine võistlus järgneb esimesele niivõrd lühikese ajavahe-miku järele, mis ei jäta mahti n. ö. ümberorienteerumiseks. Võib öelda, et ka kogu kümnevõistlusel on oma stiil, mida ei saa ümber õppida lühikese ajaga.

Kõigest sellest järgneb, et kümnevõistleja peab ennast õppima tundma juba treeningul. Ja seejuures mitte üksnes oma keha, vaid ka oma psühholoogiat. Sellele rajagu ta kõik, et ta omandaks suure enesekindluse, mida võistlusel üldse ei tohi lasta kõigutada, treeningul aga alles pärast mitmekordseid katsetusi. Üldse peetagu väga tähtsana silmas järgmist: kümnevõistleja peab kõiges läh-

Saksa praegune maadlustase

Muljeid ja märkmeid

Maadluse olümpiatreener N. KURSMAN

Tulnult tagasi maadlejatega Saksa-sõidust meenusid mulle meie omaegsed olud, vanad mälestused meie oludest. Aastakümneid tagasi ei olnud meil korralikke harjutusrume, ei olnud ka õiget kohta, kus end pärast harjutusi pesta, jne. Higinena tuli koju minna. Rõhkem tolle aja-järgu olusid ei taha meenutada.

Siis tulid uued tuuled. Georg Hackenschmidt oli võitnud Soome meistrivõõ. Georg Lurich oli saanud maailmaestriks ja ta kannul veel teine tubli meister, Aleksander Aberg!

Sealt see hakkaski. Nimelt meie meeste võidutung maadlusmatil. Sel ajal näis maadluse hegemonia kuuluvat Soomele. Soomlane võitis juba 1906. a. Ateena vahe-olümpial keskkaalus maailmaestri tiitli. Kuid veel varem, aastal 1896, tuli raskeskaalus maailmaestriks sakslane Schumann. See oli esimestel modernaja

vaheaegade kuuluvad treeningkavasse. Väsinud lihas ei õpi midagi juure! — seda peatagu mees. On kehtiv sama põhimõte, nagu muudelgi aladel, s. o.: alata pikaldaselt, ja seda mööda, kuidas areneb vorm, minna üle järjest kõvemale ja kiiremale tööle. Pärast 5—6-nädalast treeningut olen ma suure eduga sääraselt töötanud, et ma ühel nädalal treenin neli-viis korda kõvasti, kuna järgmisel aga rahuldun ühe või kahe korra kerge treeninguga.

Peale kõige muu peab sihikindlalt töötav atleet hoiduma ühest väga suurest vaenlasest, milleks on meeleolu langus. Sport ning sellele raiatud aeg ja selleks sooritatud töö ei pea atleedi juures tähendama kõike. Ta peab säilitama elurõõmu ja värskust, ning selle kaasa viima treeningule. Treening ei tohi olla midagi askeetset, vaid ta peab valmistama rõõmu ja lõbusust. Seda peab kümnevõistleja omama mitte kaks, vaid kolm korda rohkem kui üksikaladel võistlejad. Sest ta peab juba kümme korda asuma uuele alale, ja on ta näiteks seitse, kaheksa või üheksa ala hästi sooritanud, ei tohi ta siiski veel muutuda lõdvaks, vedelaks. Tõsine kümnevõistleja peab suutma järjest ja järjest võidelda. Ja sellepärast ongi kümnevõistlus tore ala. Ta on meie suureks kooliks. Parimaks kooliks aga neile, kes endis tunnevad siset kutseset kümnevõistluse harrastamiseks.

olümpiamängudel. Seega siis: juba 40 aastat tagasi omasid sakslased esilkohta maadluses. Nüüd aga vaatame praeguse aja sakslaste maadlejate tehnikat, talkiikat ja harjutusvõimalusi.

Hiljutisel Saksa-sõidul oli võimalus tutvuda sealse maadluskorralduse, harjutusvõimaluste ja Saksa maadlejatega. Tähelepanekutest võiks märkida siin järgmist:

Üldmuljes pean juba alul ütleva, et Saksa pannakse praegu eriti suurt rõhku spordiliikumisele ja selle arendamisele. On ju nende korralduses 1936. a. olümpiamängud, missugused peavad kujunema Saksa triumfiks maailma spordiajaloos.

Saksa riik on otsustanud eelolevatel olümpiamängudel panna spordi alal välja kõik, mis võimalik, et endale võite kindlustada. Nii nagu kõik teisedki alad, on samuti ka sport seal Hitleri riigis riigistatud. Sõjavägi, politsei, koolid, seltskondlikud organisatsioonid — kõik on rakendatud riikliku spordi teenistusse. Kõik on Führeri sildi ja nime all. — Kõik teenivad teda — juhti. Meille tundub selline korraldus kui ka vaimustus ja riiklik toetus spordile peagu muinasjutulisena.

Maadlusreisil kinnitati mulle, et Saksa on olevat praegu 100.000 maadlusharrastajat! Kahtlen selle arvu juures, kuigi seda ei pea absoluutselt võimatuks. Aga kui palju seal leidub häid maadlejaid, on küsitavam, nii suur kui sealne maadlejate arv ka ei oleks.

Milles aga sakslased on meist kaugele ette jõudnud, on nende teaduslik ja sihikindel sportlaste kasvatamine. Seal on iga sportlane pandud juhi režiimi alla. Teda ei lasta harjutada omapead. Ta peab võimlema, tõstma, harjutama, elama jne. nii, kuidas talle ette kirjutatakse arstide, treenerite, eriteadlaste poolt. Omavoli ega oma tahtmist ei tohi tal olla. Kõik on rahva ja selle juhi eest.

Saksa maadlejate harjutusviise tähele pannes tulevad meele meie ja soomlaste vanad harjutusmeetodid. Siis alati harjutusi raskuste tõstmisega ja shonglöörimisega. Kasvatati „hiigla-muskleid“ ja oldi uhked, kui suudeti näidata lihaseid, millistele võrdseid leidis harva. Selline „muskli kasvatus“ on aastakümnete jooksul meil arust ja ajast jäänud, sakslastel aga mitte. Sakslased ni-

melt peavad ikka lugu tugevaist lihaseist, kuigi need peavad tihti maadluse juures vastu vaid 10—15 minutit. Nende juhtlause on: „Tõsta ja maadle!“ Siinjuures pean aga mainima, et kuigi Saksa maadlejad harrastavad tõstmist ja kasvatavad tugevaid lihaseid, siiski kuulub nende teaduslikku treenimissüsteemi eranditult masseerimine. Sellega muidugi pehmendatakse tõstmise kahjulikku mõju maadlejale. Asjaolu, mida meie vanad maadlus- ja tõsteveteraanid ei tunnudki ja mille pärast võib-olla meie maadlejad loobuksid tõsteharjust. Kuigi sakslasi varem tundsin üksnes hiigla-musklietega hetkejõukangelastena, siis peame tunnustama, et need „musklimehed“ omavad momendil maailma esimese maadlusravuse tiitli. Nende alahindamisest ei või enam juttu olla. Seda peame mitte ainult meie, vaid ka meie vanad vennad — soomlased, ungarlased ja ka rootslased — tunnustama.

Lõuna-Saksamaa on nende maadluskantsiks. Enamik Saksa paremaid maadlejaid asub seal. Kuid ka Põhja-Saksas ei näi puudust olevat keskpärastest maadlejatest.

Maadlusalal on Saksamaal peale maakondade ja seltside treenerite juhtide ka veel üleriiklik treener — juht maadluse alal, kelleks on V. Steputat. Tema juhtimisel käib kibe ettevalmistus eelolevateks olümpiamängudeks. Tahe ja tung spordi alal võita on Saksa niivõrd suur, et kui teised rahvad tänavu ei taha auhindada jääda, siis peavad nad, kas või viimsel silmapilgul, end tõsiselt kokku võtma.

Hoolimata riiklikust toetusest ja juhiprintsiibist, on sakslaste harjutusvõimalused meie suurseltside oludega võrreldes isegi nigelamad. See asjaolu just meenutaski mulle meie endisi olusid, millest juba alul mainisin. Harjutusruumid kitsad, õhuvaesed — ja seoses kõrtsiga. On harva leida harjutusrume, kus kõnvalruumes ei asuks õlle- ja veinijoojaid, kel igal ajal võimalus harjutusi jälgida. Pealeselle puuduvad neil maadlusruumis, samuti ka võistlustel korralikud matid. Need, mis olemas, olid ainult 3—4 sm paksud, lainelised, ilma pealisriideta. Kuidas neid pestakse ja hügieeniliselt korras hoitakse, jäi mulle arusaamatuks. Berliinis siiski leidsime mõnes klubis mati, mis oli 7—8 sm paks ja pealisriidega. Harjutusruumes ei leidnud mina kõrval-

ruume võimlemiseks — samuti ei nänud ma ka korralikke duširuume. Seevastu aga kubisesid harjutusruumid tõste- ja shonglõõrpommidest. Tulles tagasi Saksa maadlejate juure, pean siiski konstateerima, et temperamenti ja võtteid neil on. Eriti parterimaadluses. Nende tipp-meeste harjutus koosneb schablooniliselt 20 minutist, nimelt: maadeldakse ühel õhtul kolme vastasega. Ühega 6 minutit püsti, teisega 6 parteris ja kolmandaga 8 minutit jällegi püsti.

Mis üldiselt sakslaste võistlustaktikasse puutub, siis ei saa seda eeskujuks võtta. Püstimaadlusel on nende pealetung liig lahtine, nad unustavad enda kaitse. Suurtel rahvusvahelistel võistlustel ei tohi sarnaselt esineda. Puhttaktiisel põhjusel. Näiteks meie meeste maadlusel Saksas kujunesid tehniliselt „kuivaks“, mida muuseas ka mõned Saksa ajakirjanikud märkisid, toonitades, et eestlaste maadlus ei hiilganud võteterikkusega, kuigi nad tihti võitsid. Loomulik, pealtvaatajale meeldib alati lahtine võteterikas maadlus. Kes aga tahab suurtel rahvusvahelistel võistlustel võita, peab tegema ainult viimistletud ja surm-

kindlaid võtteid. Seepärast võib neid kogu võistluste kohta tulla ainult mõned. Suured rahvusvahelised maadlusvõistlused ei ole ju võtete demonstratsioon.

Parterimaadluses tarvitab enamik sakslasi kaitsena, eriti käeluku (hammerlocki) vastu, püstitõusmist või jälle kõhulilaskumist. (Kumbki neist on teatavasti praeguste rahvusvaheliste määruste järele keelatud.) Siiski tippmeeste kohta ei saa seda täiel määral ütelda. Parteris peal olles võivad nad muutuda kardetavaks oma vastaste tõstmisega ja sellest lindenivõttesse üle minnes viivad nad vastaste peagu alati silda või selili. Samuti on nad hakanud kasutama ristvõõ-võtteid. Need võtted nõuavad tugevat selga ja suurt jõudu, mida sakslased on nähtavasti arendanud raskuste tõstmisega.

Sakslastel on praegu mõnes kaalus eriti häid eriklassi või tippmehi. Nimetada võiksin 72 kg kaalus Schäferi, keskaalus Saksa uut tähte Schweikerti ja raskes Hornfischeri. Suurem osa Saksa tippmehi aga on harilikku keskpärasesse

rahvusvahelisse klassi kuuluvad maadlejad.

Sakslastelt praegusel korral midagi erilist õppida ei ole, kuid siiski on kasulik käia ka nende pool võistlemas. On ju alati nõnda, et võistlused võõrastega, olgu nad kehtes, annavad nii võistlejale kui ka nende juhtidele uusi kogemusi, eriti veel siis, kui võistlejate välisvõistluste staash on väike.

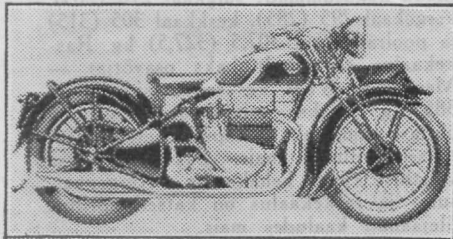
Mis puutub Saksa kohtunikesse, siis olid need Lõuna-Saksas „omamaalased“ ja nii mõnigi neist ei tohiks kiidelda rahvusvahelise maadlusmäärustiku tundmisega. Näiteks loobumine ühest matschist tähendab nüüd loobumist kogu võistlusest. See polnud meile slge. Berliinis aga osutasid kohtunikud täiesti rahuldavaiks.

Analüüsides oma vaatlusi Saksas ja arvesse võttes meie rahva iseloomu, on tunne, et meil kui põhjamaalastel on siiski rohkem õppida teisepoolt Soome lahte ja Balti merd, s. o. Soomest ja Rootsist. Lõunapoolseilt rahvailt sooviksin saada meie maadlejale üksnes võistlustemperamenti ja — siis oleks kõik korras.

Maailma täiuslikemad mootorrattad

Vähesed mootorrattatehased esinevad nii täiusliku ehituskavaga kui ARIEL Motors (J. S.) Ltd. Birmingham'is.

Igaks otstarbeks nähti ette vastav mudel: 250 cc-sest rattast kuni 1000 cc-seni, 4-sil. luksusmudelini, mida võiks nimetada mootorrattaste Rolls-Royce'iks. Samuti on kavas tuuring-, spordi-, superspordi- ja eri-maastikuvõidumudeleid.

ARIEL Ltd. tehased asutati juba läinud sajandil. ARIEL tehased ei taotle võidusõite, kuid mõned sportlased on siiski kasutanud ARIEL-mootorrattaid ka seks otstarbeks. Mee-nutame soomlast Mellini, kes Pynikiajal, Soomes, „tegi ära“ isegi meie parimale ajajale O. Veldemanile ja tema „puhastverd“ võidusõidun-su'le, ja seda hariliku Red Hunter ARIEL spordirattaga, mida võib osta igatüki ja mis ei vaja erilist kütta-ainet ega nõua rohkem hoold korrashoiul kui mõni teine spordi- või tuuring-mootorratas. Ja Inglismaal — sõitja Bickell võitis kuulsal Brooklandi rajal mitmed võistlused, kusjuures

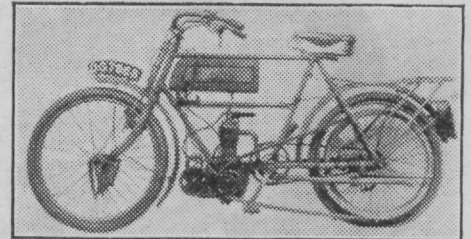
saavutas rekord-kiiruse — ligi 180 km tunnis.

ARIEL tehas on tugev maastikusõidu toetaja ja ... ARIEL-rabastega võideti 1935. a. jooksul peagu kõik tähtsamad Inglise maastikusõidud.

ARIEL-mootorrattad on ehitatud kauaaegseks tarvitamiseks ja mitte rahvale kaelamäärimiseks. Seda võib juba mootori lähemal silmitselisele tähele panna: kõik liikuvad osad, nagu klapid ja nende mehhanism, on täiesti kaetud, kaitstud tolmuga ja pori eest, õlitatud surve all, kuid siiski reguleerimiseks silmapilkselt kättesaadavad. Esimene kett jookseb kõigil mudelitel õlivannis, tagumine kett on varustatud ülemise ja alumise kaitsega, sidur töötab õlivannist eraldatud ruumis kuival. Selle ehitusviisi paremuseks on, et külma ilmaga, kui õli paks, siduri lamellid ei „kleebi“, nii et on välditud käigukasti hammasrattaste vigastamised. Juht-raud on pehmeis kummipatjadega, mis väldivad käte väsimise auki- ja munakiviteedel. Esimene kahvel on joodetud kokku eralistest koonilistest torudest ja varustatud suurepinnaliste, käega sõidu ajal reguleeritavate tõukeleevendajatega.

Käigukastid on kõik nelja-käigulised, varustatud jalavahetusega, mille mehhanism asetati käigukasti sisse. Ainuke nähtav liikuv osa seejuures on vahetuslang. ARIEL-mootorid sisaldavad veel palju huvitavaid üksikasju, nagu n. n. tsentrifugaal-õlipuhastaja, mis eraldab määrdelist igasuguseid mustusi — peale selle veel

harilik võrkfilter. Õlitussüsteemi lülitati veel autotüüpi survenäitaja, mis asetati bensiinipaagil asuvasse ammu-tuurlauda. RED HUNTER mudelid valmistatakse ostja soovi kohaselt kas ühe või kahe, kõrges või madalas asetseva sumbutajaga. Soovikorral varustatakse masinaid ka n. n. kiiresti vahetatava tagarattaga — seadeldis, mis lubab ratta välja võtta üheainsa poldi lahtikeeramise, mis-

juures raami külge jäävad pidur ja ketiratas.

ARIEL Square Four 4-silindrilised mootorrattad on juba midagi täiesti erilist. Neid ei saa võrrelda mingi teise mootorrattaga maailmas. ARIEL Square Four kujutab täiesti omaette sõiduklassi. 1000 cc. mootor on niivõrd sitke, et neljandal (!) käigul võib sõita 15 kuni 160 km kiirusega. Ta on vaikseim mootorratas maailmas ja tema kiirust võiks võrrelda üksnes lahinglennuki omaga.

Võib kindel olla, et ARIEL-mootorrattad leiavad ka Eestis kiiresti selle suure ostja- ja sõitjaskonna, mida nad on leidnud mujal maailmas.

Tõstetuletidest

enja

Berlini

E. Kõppo

Olümpia-ettevalmistuse ägedus on kustutanud, eriti viimasel ajal, rea varemate tõstemaailmarekordide eluküünlad. Asemele on astunud uued, neist mitmed fantastilistena näivad rekordid.

Vast isegi ainult aasta tagasi ei võidud arvata, et keskkaalus tuleb mees, kes kahe käega tõukes saavutab üle 150 kg või kahega rebimises 120 kg! Kuid ometigi sirgus sel ajal see mees Egiptuse päikese all. Informatsioon Egiptuse spordist on kogu Euroopas olnud niivõrd puudulik, et isegi sakslased leidsid egiptlaste uued saavutused täieliste ootamatustena. Egiptus, kes kari aastaid tagasi oli maailma võimsaim tõstespordimaa, on nüüd taas taotlemas endist kuulsust. Olümpiamängude konkurentsis võivad püstineda rekordid, mis oma vägevuses momendil koguni vast ette kujutatamad.

Jah, suured on inimvõimed. Kui H. Tammeri kahega

tõukamise mark raskekaalus 142,5 kg oli Pariisi olümpia-rekordiks, siis nüüd, tosin aastaid hiljem, on see peagu saavutatav juba kergekaallastele. Nii kohutavalt suur on olnud vahepealne edasiareng. Nii nagu kergejõustikus on raske seada inimvõimete viimseid piire, on see ka tõstmises. Lihtsam on mitte imestada, vaid iga uue rekordi puhul ainult küsida: mis tuleb järgmiseks rekordiks?

Kuigi Egiptus „kollitab“ uute „rõvedate“ maailmarekordidega, kuulub tõstespordi hegemoonia praegu seniselt edasi Saksale. Üks rekord järgneb seal teisele enne veel kui eelmine jõuab jahtuda. Ka egiptlaste värskemaid rekorde on ületrumpamist leidnud sakslaste poolt. Saksas on kujunenud uus tõstekool, mille n.-ü. coach'iks on Los Angelesi olümpiavõitja R. Ismayr, kes selle spordiala õhujajaks, organiseerijaks ja treeneriks ühtlasi. Saksa tõstespordi suurt klassi tõestab veel see, et tegemist on mitte üksikute kanoontõstjatega, vaid et neid on igas kaalus mitu. Eesti eliiditõstjad pääsesid momendil sakslaste seas vast ainult kuugendatele kohtadele, ainsa erandiga raskekaalus, kus A. Luhaäär ka oma 372,5 kg-ga, mis ta viimati tõstis, võib küündida kolmandaks.

Seppi MANGER, Saksa — maailma parim raskekaalu-tõstja

Toome sakslaste kuendad kohad jaanuaris peetud olümpia-katsevõistlustelt, sulgudes märkides Eesti tänavused parimad kogusummad: sulgkaal 270 (265), kergekaal 295 (285), keskkaal 305 (315) ja poolraskekaal 307,5 (327,5) kg. Raskekaalus oli ainult kaks osavõtjat — Manger ja Wahl, kes saavutasid 400 ja 385 kg. Saksa esivõistlused, mis on ühtlasi viimasteks olümpiakatseteks, peetakse aprillis ja mais. Saksas peetakse võistlusi kuues kehakaalus. Kergeimas, sulg- ja raskekaalus on katsed aprillis, ülejäänud kaaludes mais.

Veel üheks riigiks, kust sageli kuuldu maailmarekordide ületamist, ilma et neid aga maailmarekordideks saaks kinnitada, on Nõukogude Vene, kelle tõstespordi kohta tõime andmeid juba jaanuarikuu numbris. Igas kaalus leidub seal mees, kelle nimel vähemalt üks maailmarekord, kas või ainult mõnesaja grammiga parem ametlikust maailmarekordist. Venemaa miljonite elanike hulgas leidub rohkesti fenomeene, kelle arv tõuseb vastavalt üldise taseme tõusule. Nimetame kas või sulgkaallast Popovi, kelle kolmevõistluse kogusumma 300 kg! Või nimetame armeenlast Sergo Ambartsumjani, kes raskekaallasena küünib üle 380 kg. Armeenia sotsialistliku nõukogude vabariigi 15. aastapäeva puhul dekoreeriti Ambart-

sumjan erilise spordiordeniga — „Znak potschjota“. Ambartsumjan stardib alles neljandat aastat, nii et tal suure-vormi-aastad on alles ees. Viie tõste kogusumma on tal 571 kg!

Täielise pildi saamiseks selle kohta, kuivõrd kõrgele on arenenud maailma parimad tõstesportlased, toome maailmarekordide tabeli, mis aprilli aluks oli kujunenud järgmiseks:

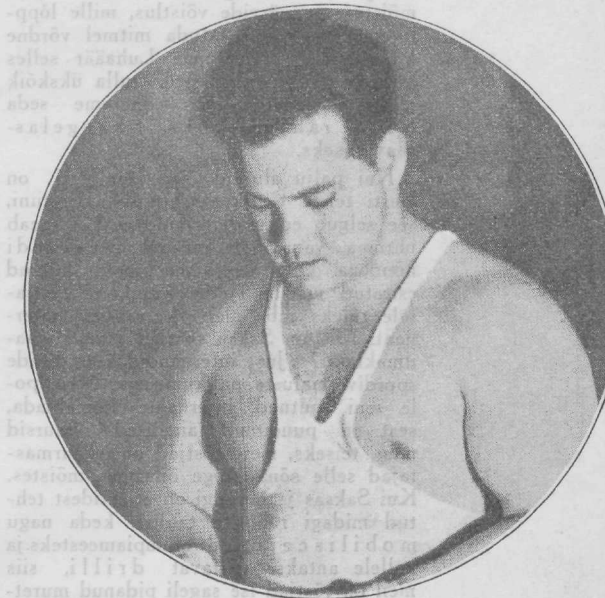
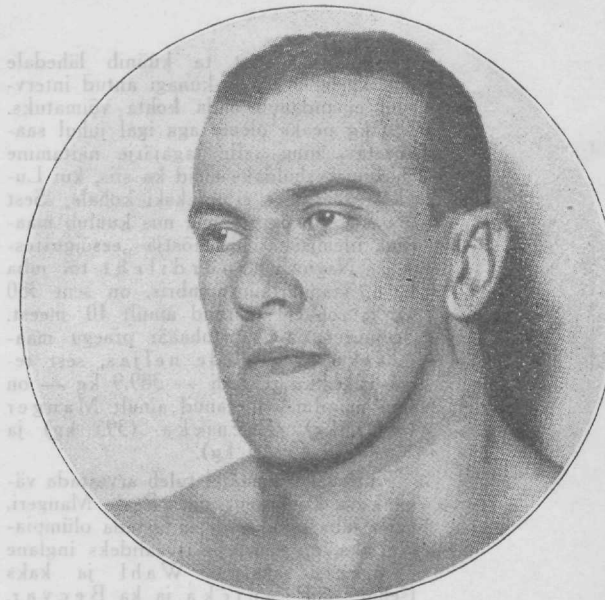
Sulgkaal:		
Surumine kahega	95,5 kg	Woelpert, Saksa
Rebimine paremaga	76 „	Baril, Prantsuse
„ vasakuga	75 „	Schweiger, Saksa
„ kahega	96,5 „	Walter, Saksa
Tõukamine paremaga	92,5 „	Rosinek, Austria
„ vasakuga	92,5 „	Rosinek, Austria
„ kahega	126 „	Richter, Austria
Kergekaal:		
Surumine kahega	105 „	Fein, Austria
Rebimine paremaga	85 „	Haas, Austria
„ vasakuga	80,5 „	Schubert, Saksa
„ kahega	106 „	Fein, Austria
Tõukamine paremaga	107,5 „	Haas, Austria
„ vasakuga	92,5 „	Jaquenoud, Schweits
„ kahega	141,5 „	Attia, Egiptus
Keskkal:		
Surumine kahega	112,5 „	Touny, Egiptus
Rebimine paremaga	92,5 „	Lachmann, Austria
„ vasakuga	87 „	Huttner, Saksa
„ kahega	120 „	Touny, Egiptus
Tõukamine paremaga	112,5 „	Haas, Austria
„ vasakuga	100 „	Bührer, Saksa
„ kahega	150,5 „	Opschruf, Saksa
Poolraskekaal:		
Surumine kahega	113,5 kg	Deutsch, Saksa
Rebimine paremaga	95 „	Hala, Austria
„ vasakuga	90 „	Gietl, Saksa
„ kahega	121 „	Hala, Austria
Tõukamine paremaga	107,5 „	Hünenberger, Schweits
„ vasakuga	100 „	Bierwirth, Saksa
„ kahega	156 „	Hussein, Egiptus
Raskekaal:		
Surumine kahega	135,5 kg	Strassberger, Saksa
Rebimine paremaga	101 „	Rigoulot, Prantsuse
„ vasakuga	95 „	Riess, Saksa
„ kahega	130 „	Wahl, Saksa
Tõukamine paremaga	113,5 „	Hünenberger, Schweits
„ vasakuga	107 „	Jaegle, Saksa
„ kahega	167 „	Nosseir, Egiptus

Täienduseks ülaltoodud maailmarekordide tabelile tuleb ära märkida veel Nõukogude Vene tõstesportlaste need saavutused, mis paremad „kodaanlaste“ maailmarekordidest. Need on: sulgkaal — Popov, vasakuga rebimine 77,5 ja kahega tõukamine 127,5 kg; kergekaal — Schatov, vasakuga rebimine 80,9 kg; keskkal — Koschelov, vasakuga tõukamine 102,1 kg; poolraskekaal — Schischov, paremaga tõukamine 108 kg; raskekaal — Ambartsumjan, vasakuga rebimine 95,8 kg.

Seega võiksid venelased pretendeerida pooltosina maailmarekordi enda nimelise saamisele. Ilma venelasteta jaguneb 35 maailmarekordi rahvuste vahel järgmiselt: Saksa 14, Austria 11, Egiptus 5, Schweits 3 ja Prantsuse 2. Maailma rahvuste paremusjärjestamisel ei saa aga arvestada üksnes iga rahvuse nimel oleva maailmarekordide arvuga, sest osa rahvuseid tuleks siis ettepoole n.ö. vana rasvaga, s. t. nende rekordidega, mis püstitatud tunduvalt varematal aegadel. Näiteks võib öelda, et Austria osatähtsus maailma tõstesportis on väiksem ja Egiptuse oma suurem kui seda põhjustavad üksnes maailmarekordid.

Raske on momendil kindlaks määrata rahvuste paremusjärjestust, kuid umbkaudselt, ühes osas vast ainult 50%-lise usutavusega võiks see olla järgmine, et omaette gruppi kuuluks Saksa, kellele omavahel peagu võrdvõimelistena või lähedaselt võrdsetena järgneksid Egiptus, Austria ja Vene. Kolmandasse gruppi võiks Prantsuse ja Tšehhoslovakkia kõrvale liigitada USA (!) ja Inglise, kuna neljanda grupi moodustaksid Sweitsi juhtimisel Rootsi, Eesti, Daani, Itaalia, Läti ja veel mõni riik. Seega Eesti kõiguks esimese ja teise kümne piiril. Võrreldes ajaga umbes 10—15 aastat tagasi mitte just kiiduväärt positsioon. Kuid loodame paranemisele.

Kui puudutata Eesti tõstjate olümpia-väljavaateid Berliinis, siis tuleb eeskätt rääkida raskekaalust. Amsterdami hõbemedalimees Arnold Luhaäär on ka nüüd meie suurimaks olümpialootuseks. Viimastel, aprilli alul, peetud katsevoistlustel kolmevoistluses näidatud 372,5 kg on mehe suhtes uuinud lootuste ülesäratajaks. Luhaäär suudab, kui ta tahab. Veel mõned kuud püsivat

treeningut ja vast ta küünib lähedale 400 kg-le, mida ta kunagi antud intervjuul ei pidanud enda kohta võimatuks. 380 kg peaks olema aga igal juhul saavutatav, ning selle tagajärje näitamine Berliinis rahuldaks meid ka siis, kui Luhaäär seejuures ei tulekski kohale. Sest 380 kg on kogusumma, mis kuulub maailma ülemise kümne tõstja „eesõigustesse“. Nagu E. Spordileht tõi juba k. a. jaanuarikuu-numbris, on seni 380 kg ja rohkem tõstnud ainult 10 meest. Seejuures on A. Luhaäär praegu maailma kõigi aegade neljas, sest tema isiklikku rekordi — 389,9 kg — on seni maailmas ületanud ainult Manger (401,5 kg), Psenicka (395 kg) ja Nosseir (392,5 kg).

Kuid A. Luhaäärel tuleb arvestada väga kõva konkurentsiga. Peale Mangeri, keda juba nüüd võib ennustada olümpia-võitjaks, on suurteks rivaalideks inglane Walker, sakslane Wahl ja kaks tšehhi — Psenicka ja ka Becvar. Peale nimetatute võib esile kerkida veel teisigi üle-380-kg-mehi. Tuleb jõu, mõistuse ja närvide võistlus, mille lõpptulemuseks võib osutuda mitmel võrdne kogusumma. Kui meie Luhaäär selles konkurentsisis suudab siiski tulla ükskõik millisele medalile, siis nimetame seda juba rahvuslikuks kangelas-saavutuseks.

Kui palju aluseid ja võimalusi on Eesti teiste tõstjate saatmiseks Berliini, see selgub edaspidi. Kuid eeskätt peab ühtuma vana veterani A. Neulandi nõudega, kuigi see tema poolt polnud esitatud just nõude kujul, et tõstjatele tuleks juba maist korraldada internaati. Mis on Saksa tõstjad viinud maailmaklassi? Just internaadid koos heade spordivõimaluste pakkumisega. Meie pole seni suutnud internaate korraldada, sest on puudunud ainelised ressursid ning, teiseks, meie tõstjad on asjaarmastajad selle sõna kõige õilsamas mõistes. Kui Saksas ja mujalgi on atleetidest tehtud midagi robotite taolist, keda nagu mobiliseeritud olümpiameesteks ja kellele antakse vastavat drilli, siis meil on tõstjad ise sageli pidanud muretsema ka selle eest, kuidas vahest üldse saaks võistelda. Ühekuinegi internaat tõstaks meeste võimeid kuni 20 kg võrra.

On nurisetud meie tõstesporti taseme liig pikaldase tõusu üle ja on söimatud tõstjaid, nagu sõltuks täiel määral üksnes neist arengu seis. Kuid seejuures on unustatud, et ajad on vahepeal tugevasti muutunud: meie oleme spordivõimaluste pakkumise võidujooksus juba stardis magama jäänud. Vastasel korral poleks olnud võimatu, et Eesti, kui omaaegne maailma parim tõsterahvus, oleks Berliini saatnud samuti kahekordse meeskonna, nagu sellega peale Euroopa riikide kavatseb esineda ka ookeanitagune Ameerika. Nüüd ei saa meie kindlad olla isegi selles, kas saata viis tõstjat Berliini.

Pärast korralikku internaati ja kui silmas pidada, et tõstjad endastmõistetavalt pingutaksid viimast ning tuleksid toime vast endagi ületamisega, siis pole

Peale A. LUHAÄÄR'e veel neli konkurenti sakslasele S. Mangerile: ülal venelane Sergo AMBARTSUMJAN ning eelmisel leheküljel ülalt alla — tšehelõh BECVAR, inglane WACKER ja tšehelõh PSENICKA.

tõstjate olümpia-väljavaated nii väga mustad, nagu eeldama kiputakse. Selle tõestuseks võtame appi kilogrammide arvud viimastelt euroopavõistlustelt, mis l. a. peeti Pariisis. Nagu euroopavõistlustel nii saab ka olümpiamängudel iga rahvus esineda igas kaalus mitte rohkem kui kahe mehega. See ütleb, et kui mitmel tõsterahvusel on igas kaalus kuni pooltosinat eestlastest paremaid tõstjaid, siis olümpiakonkurents ei pääse see mõjule. Nii siis: meie eliititõstjad võivad Saksa rahvuslikel võistlustel platseeruda küll alles kuuendatena, kuid see ei ole eelduseks, et olümpiamängudel platseerumine ei võiks olla parem. Pariisi-euroopavõistlustel oleksid meie tõstjad peagu igas kaalus tulnud esimese kuue hulka. Berliinis tuleb tihedam konkurents, kuid kui meie tõstjad suudavad

küünida näiteks järgmiste kogusummadeni: sulgkaal 275, kergekaal 310, keskkaal 330, poolraskekaal 340 ja raskekaal 380 kg, siis võime ette kindlad olla, et ükski neist meestest ei jääks tulemata vähemalt punktile, s. o. esimese kuue hulka, kas või kuuendana. Toodud kogusummad peaksidki olema nendeks olümpianormideks, mille saavutamine või ületamine oleks kindlustuseks olümpiale pääsemiseks.

Kui pole hiljaks jäänud viie tõstja saatmiseks hädavajaliste rahasummade hankimine, siis läheme viie tõstjaga Berliini võistlemale. Jah, just võistlemale, ja kui saavutame seejuures ka ühegi kõige väiksema medali, siis võime selle üle olla uhkemad kui suured spor-dirahvused mitmele kuldmedalile.

„PÄEVALEHT“

minevikus, olevi- kus, tulevikus...

„Päevaleht“

oli see ajaleht, kes 1905. aastal Eesti rahva rasketel kannatusaegadel julgustas Eesti rahva eneseteadvust ja virgutas eesilasi võitlusele parema tuleviku eest. See üle 10 aasia kestnud võitlus krooniti Eesti riikliku iseseisvusega.

„Päevaleht“

on praegu Eesti suurim ja mõjuvõimsaim aja-
leht, kelle taõga seisavad erksamad inime-
sed kõigist ringkondadest. „Päevalehe“
suur objektiivsus, suurte elutõdede õigesti
mõistmine ja eesiluse ideaalidest kinni-
pidamine teevad ta kõigi poolt kõrgesti
hinnatavaks.

„Päevaleht“

jääb ka tulevikus Eesti rahvale õiget suunda
näitavaks tuletorniks. Tema minevik, ole-
vik ja ülesseatud ideaalid kindlustavad
seda.

**Lugege kõik „Päevalehte“!
Tellige kõik „Päevalehte“!**

Kuidas mängida jalgpalli

Driblamine (dribling).

(Joon. 11. ja 12.)

Loomulik driblamise viis väljendub kord ühe, kord teise jalaga antavate lühikeste kiirete löökide seerias, kusjuures pall viiakse edasi jala siseküljega (v. joon. 11). Ükski mängija ei tohi siiski rahule jääda enne kui ta ei oska driblada ka jala välisküljega (v. joonis 12). Algajale võib see esmalt osutada

1) pigemini „nõksuta“ kui lööda palli;

2) ära lase iial palli ära joosta; hoida teda kuni meetri kaugusel jalast;

3) hoida keha ettepoole ja pea palli kohal, aga palli silmas pidades piiluga oma vastaseid;

4) dribla otse, s. t. võimalikult roobastikku küljjoonega, välja arvatud juhtum, kui võtad suuna värava poole või meelega driblad üle välja,

2) üldise reeglina — sööda pigemini mängija ees olevale tühjale kohale kui otse mängijale enesele;

3) ära reeda oma kavatsust, driblades selle mängija poole või vaadates sellele mängijale, kellele sa kavatsed sööta.

On olemas kolm pea-viisi, kuidas palli võiakse sööta, ja loendamatult arv väiksemaid variante:

1) pikaks sööduks (näiteks keskpoolkaitsjalt ääretormajale) kasutatakse jalapealist, täpselt nii nagu otselöögilgi. Tõepoolest pole see sööt midagi muud kui löök;

2) lühike sööt jala välisküljega. Sellel on lähedane sarnadus jala välisküljega driblamisega, kuid varbad ei ole nii kaugelt sissepoole käändud.

Siin, nagu igal söötmisel, peab keha liikuma söödule vastassuunas. Seega siis, kui sööt tehakse parema jalaga, pöördub mängija söödu tegemise hetkel kergesti vasakule poole ja seda tehes arvatavasti sunnib enda ees olevat vastast liikuma samas suunas. Kuid samal hetkel lükatakse pall parema jala, välisküljega paremale poole.

Seda söötu võib teha kahel viisil. Kergem, kuid mitte nii mõjuv võte on sööta paremale poole, kui parem jalg on vasakust ees. Kui aga sööt tehakse, kui parem jalg on vasakust taga, siis lühikeseks sööduks nurk

Joon. 11.

Jala siseküljega driblamine, kusjuures keha on hästi ettepoole hoitud

raskeks, kuid harjutades leitakse, et jala väliskülge kasutades saab pallile anda palju peenemaid lööke. Pealeselle võib mängija, kes oskab kasutada niihästi jala sise- kui ka väliskülge, viimse hetkeni hoida vastast teadmatutes oma söödu suuna suhtes. Jala välisküljega driblamise juures tuleb varbad hästi sissepoole käända ja palli lüüakse või õigemini tõugatakse edasi väikese varba välisküljega. Algaja peab endamisi harjutama, kuni tema põlved muutuvad nii painduvaiks, et ta saab driblada mööda sirgjoont (näiteks küljjoont), ilma et ta lööks palli jalaga välja.

Driblamise juures tuleb meeles pidada järgmisi peapunkte:

Joon. 12.

Jala väliskülge kasutatakse driblamiseks.

valmistudes tegema söötu teisele tihvale.

Kui otse-edasi driblamine on selgeks õpitud, võiakse praktiseerida järgmist kasulikku trikki: dribla jala siseküljega, kuid vahet, teeseldes, et tahad palli mängida jala siseküljega, astu jalaga täiesti üle palli ja anna järgmine tõuge sama jala välisküljega.

Edukas driblamine sõltub suurel määral keha tasakaalust. Püüa välja arendada „kallet“, s. t. kalluta ülakeha kergesti ühele või teisele poole, seejuures siiski jätkata otse-edasi jooksu.

Söötmine (passing).

(Joonis 13.)

Pea meeles järgmisi punkte:

1) ära iial sööda söödu enda pärast;

Joon. 13.

Sööt jala siseküljega tõugates. Võrreldes seda joonisega 11 ja pange tähele, et sööduks kasutatakse jalapealise sisekülge, kusjuures driblamiseks palli lükatakse umbes suure varba suure liigesega.

suurendatakse ja vastast on palju kergem eksitusse viia. Sel juhul palli pigemini lohistatakse kui lükatakse ja see liigutus nõuab hästi peent puudutust, kuid on väga mõjuv.

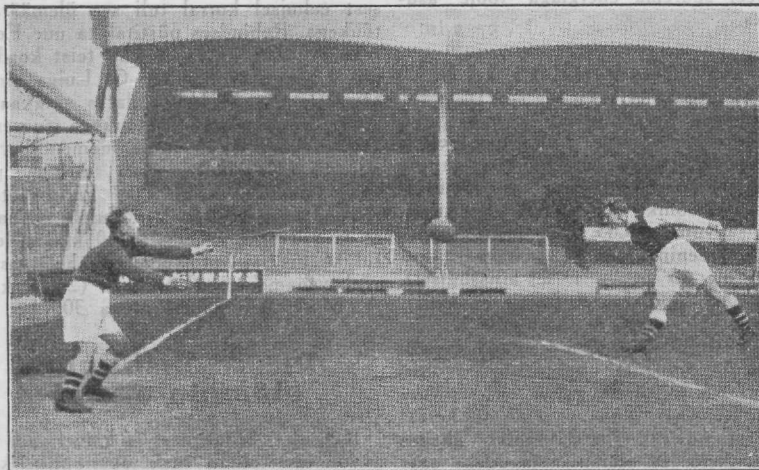
3) Sööt jala siseküljega. Seda illustreerib hästi joonis 13. Mida kaugemale edasi seda söötu tehakse, seda rohkem on varbad väljas pööratud ja kasutada tuleb jalapealse sisekülge, mitte aga suure varba liigest.

Jala sisekülge võib mõjuvalt kasutada ka lühikeseks kaarsööduks.

Peaga löömine (heading).

(Joonised 14—18.)

Esimene asi, mis tuleb selgeks õppida, on pilkude hoidmine pallil just kokkupõrke hetkeni. Selleks tuleb

Joon. 14 ja 15.

Peaga löök väravasse. Joon. 14 mängija on äsja hüpanud vastu pallile ja on oma hüppe haritipul. Joon. 15 puudutab ta maad pärast peaga lööki. Pange tähele keha pingulolekut joonisel 15.

Joon. 16.

Peaga löök vasakult. Pange tähele keha tasakaalu; jalad ei puuduta maapinda ja kaela muskolid on annud just tarviliku hoo pallile.

pea tagasi lüüa ja siis leitakse, et mängija automaatselt kasutab õiget pea-osa, nimelt otsmiku tippu. Järgmiseks tuleb õppida kasutama kaela muskleid, et anda peale kiirust ja sellega suurendada löögi tugevust. Löögi tugevust saab suurendada ka võimsa ülespoole hüppega ja lühikesel vahemaa juures on see ülespoole hüpe väga oluline, kui teatakse vastaseid lüüa. Kaitse puhul on peasihiks harilikult löögi kõrgus ja kaugus. Rünnaku puhul aga on löögi suund tähtsam ja sageli tuleb palli peaga alla lüüa, eriti söödu tegemisel. Kui lähedal pole ühtki vastast, võiakse jalad maas hoida lühikesel söödu tegemisel ja pall

lüüakse peanoogutusega oma kolleegile.

Pealöögiks hüppe juures on oluline, et mängija hüppaks oma vastastest kõrgemale (v. joonis 18) ja teostaks hüppe nii, et ta lahkuks maapinnalt sekundi murdosa võrra enne vastast. Aga ta ei tohi olla liiga varajane, sest ta soovib koha-ta palli just oma hüppe haritipul või isegi sekundi murdosakese võrra varem, nii et kaelamusklite tuge pluss üleshüppe hoog annaksid löögile maksimaalse tugevuse. Teine paremus, mida saavutatakse hüppamisega just enne oma vastaseid, on see, et hüppaja ölad ei puutu kokku vastastega ja tal on selletõttu võimalus säilitada oma tasakaalu ning vabalt valida ka suunda, kuhu ta tahab palli lüüa.

Surmamine (trapping).

(Joonised 19—21.)

Iga mängija peab õppima „surmama“ palli, s. t. tooma teda oma jalgade juure täielise kontrolli alla. On olemas mitmesuguseid teid, kuidas seda võib teha; mõningaid neist võivad katsetada ainult väga kogenud mängijad. Allpool kirjeldame vaid kõige harilikumaid ja kasulikumaid võtteid.

1) Jalatallaga surmamine.

See seisab lühidalt selles, et jalg pannakse pallile just sel hetkel, kui ta puudutab maapinda, nii et põrge takistatakse ja pall jääb paigale. Hoiduge pallile trampimisest: pigemini peab pall lööma jalga kui jalg palli. Võib-olla on parimaks võtteks lubada pallil kerkida maapinnalt umbes kaks või kolm tolli — mitte rohkem — enne kui ta puudutab jala alla. (Järgneb.)

Kalevi iluisklejate klubi hooaja-ülevaade

Eesti iluuisutamise kantsiks on praegu Tallinna Kalevi iluisklejate klubi. Selle tegevus äsjalahkunud hooajal möödus peamiselt olümpiamängude tähe all. Teostus juba paari aasta eest ülestõstetud ja klubi tegevuse nelikaastakusse sissevõetud kavatsus — võtta esmakordselt osa taliolümpiamängudest iluuisutamise alal ning õppetstarbeks neile sõita võimalikult suurema perega. Klubi juhtide konstateerimisel oli viibimine Ga-Pa's maailma parimate talisportlaste seas kasulikuks õppetunniks, nii et ka tulevikus jääb klubi üheks sihiks sportlaste saatmine välismaale õppetstarbeks. Eriti sunnib seda tegema meie ebasoodus ilmastik ja kunstjää-staadioni puudumine, mille tõttu on takistatud kavakindel treening ning suuremate võistluste ja demonstratsioonide korraldamine välismaa parimate iluuisutajate siikutusumiseks. Ka välitreeneri palkamine ei suudaks asjalu parandada.

Iluuisutamise spordi tippsaavutus, uudiseid, tehnikat, käsitlust jne. saab parimini näha just säärestel võistlustel, kus on kokkupuuteid välismaa selle ala parimate esindajatega. Peensusi õpitakse just heade võistlejate treeningu jälgimisega. Ja Ga-Pa's klubi iluuisutajad puutusidki kokku rahvusvaheliste suurustega, kelle treeningust ja võistlustest jäädvustati fotofilmile rikkalikult õpetlikke momente, mida saab kasutada materjalina kodumaa iluuisutamise edasiarendamiseks. Klubi sekretär P ä s m e l jäädvustas Ga-Pa's juba ainult üksinda fotofilmile nii palju pilte iluuisutajate treeningust ja esinemisest, et neist sai mahuka albumi.

E. Spordilehe klubi poolt saadetud kirjutustest võib veenduda, et klubi juhatus on tõsiselt südamele võtnud, et iluuisutamine ei tohi meil välja surra. Vaatamata ilmastikule ja majanduslikele takistustele tahab klubi kõik teha, et see sport leviks meie noorte keskel ja iluuisutajate pere suureneks. Taliolümpialt tagasijõudnult jätkasid seal viibinud iluuisutajad uue energiaga treeningut. Klubi hindamisel näitasid iluuisutajate võimete tõusu ka peetud esivõistlused. Nii prl. Kaljuvee näitas peale hästi täidetud koolisõidu kava rahvusvahelise tasemega vabasõitu, milles juure õpitud uudsusi. Samuti väärilt kaitsesid paarissõidu meistritiitlit Michelson-Hiiop, kandes halvale jääle vaatamata ette kava, milles samuti Ga-Pa's õpitud uudsusi. Kuid teistegi tase on tõusnud. Nii pr. A. Toom-Sallo näitas, et ka naiste ilusõit on küündinud heasse klassi.

Samuti võimete tõusu demonstreerisid Auer ja Kärstin, ehkki nad esinesid B klassis. Meeste-sõidu uus meister Tomasson on eelmise aastaga võrreldes silmnähtavalt paremaks muutunud. Seda oli näha juba koolisõidus, milles ta rahuldavalt sooritas raske olümpia-programmi. Hea hoo ja rütmiga esinesid ka paar Kaarik-Kärstin.

Prl. Kaariku teeneks tuleb lugeda jäätantsude suurt levikut klubi liikmeskonnas. Noori juuretulijaid ei saadud esivõistlustel näha, sest kooliõpilastele oli võistlustel osavõtt keelatud. Nendele korraldatud omavahelistel võistlustel tuli esimeseks prl. Villemson. Klubi noorterühm kasvas arvurikkaks. Peale selle töötas tänavu esmakordselt mudilaste rühm, keda juhatas prl. Kaljuvee. Mudilastest kõige noorem oli ainult 5-aastane.

Ilmastik tõmbas kriipsu kavatsatud kevade-jääpeole, edasi jäätantsu ja iluuisutamise kursuste korraldamisele. Üks peetud jääpidu oli mõeldud peaproovina kevade-lõpp-peole. Tuli ette küll puudusi, nagu nõrk valgustus, kuid peaproovi kohta on vead andestatavad.

Klubi juhatus konstateerib, et nelikaastaku tegevuskava teise aasta osa täidetud 80%-liselt ja loodab, et järgmisel aastal on ilmastik soodsam ja tagajärjed seda suuremad. Klubi pere kasvamine, taseme tõus, noorte huvi ja nõudmiste suurenemine, see kohustab järgmisel aastal veel suurema energiaga tööle asumiseks.

A. Kreek tõukas 14.83

Tänavust kergejõustiku-hooaega võib juba lugeda alanuks. Eeltaktiks sellele kujunes Kalevi sisekergejõustiku-miiting kevadpühade-eelsel kolmapäeval. Miitingu sensatsiooniks oli A. Kreegi kuulitõuke-saavutus 14.83, mis mehe isiklik rekord (treeningul on K. teatavasti tõuganud üle 15 m — l. a. hilisügisel). Nüüd näib kindlana, et Eestis on kerkinud uus 15-m-meeks, kes sammub A. Viidingu jälgedes. Viimane ei esinenud miitingul õpingute koormatuse tõttu. Kuid kõva treeningu puhul on V. kiire vormis tõusma. Tänavu jätab ta kettahete kõrvale ja spetsialiseerub üksnes kuulitõukele, et olümpiamängudeks taas olla 16-m-vormis.

Miitingu teiseks tähelepanevaks tagajärjeks oli K. Annamaa raskusheide — 16.92. Treeningu tulemus on mehel koguni 18 m! Teise raskusheitjana H. Punno keerutas 14.83. Kõrgushüppes

läks A. Kalm ladusalt üle 1.75, mis maneeshi kohta hea saavutus. Gonsiori tänavu maneeshi rekord on O. Kolkuschkini nimel, eks veidi varem peetud TKSU võistlustel hüppas 1.78. Kah mehe isiklik rekord ja pant üle 1.80 küündimiseks. Kaugust tegi R. Toom-salu 6.11 (ainult 20 m hooga), teivast A. Koppel 3.10, kolmikut N. Kalm 12.63 ja 20 m jooksu võitis J. Toomre 3,6 sekundiga.

Välisshooaja avamiseks võib pidada Kalevi traditsioonilist murdmaajooksu teisel kevadepühapäeval Piralal. A-klassis osutused võitjateks K. Kiili (7 km) ja Rom. Sams (4 km) ning B-klassis E. Neuman (4 km). Võitjate ajad vastavalt: 25.20 — 17.54 — 18.40.

E. Spordilehe käesoleva numbril ilmumise eelpäeval toimisid Piralal Eesti murdmaajooksu-esivõistlused, mille tagajärgede toomine ja analüüs käesolevas numbris tehniliselt võimatu.

Veel üks tõste-olümpia-norm

Peagu iga viimane kuu on tõstmises annud vähemalt ühe olümpianormi sooritamise. Viimati tuli sellega toime A. Luhaäär aprilli algpäevade katsevõistlustel. Ta kogusumma oli: 372,5 (105 — 115 — 152,5) kg, seega 7,5 kg üle normi. Esimene üle-normi saavutus meie tõstjatelt. Norme kordasid P. Mürk (285 kg) ja K. Oole (327,5 kg). Viimane saavutas normi õieti esmakordselt, sest eelmisel korral tuli see ülemäärase tõukega. Rebimises püstitas ta uue Eesti rekordi 102,5 kg (kah õieti teist korda), mis 2,5 kg võrra parem O. Luiga nimel seisvast. A. Miller üllatas sulgkaalus 257,5 kg-ga, mis lisatõukega suures 260-le. E. Lund ei ole momendil vormis, kuid seda ei saa mehele pahaks panna: gripp ja kaitseväätenistuse esimene kuu. Tuleb hinnata, et ta saavutas vähemalt 250 kg, millega sulgkaalus jäi kolmandaks, vahele lastes veel vanameistri K. Kase (257,5 kg). A. Mäll tegi hambavaluga 300 kg.

Raskejõustikuliit olümpia-aastal

Kõikidest eriliitudest on talvel vasttuguvõimsam olnud raskejõustikuliit, kellel peagu ainult mõnepäevaste vaheajaga üks võistlus järgnenud teisele. Kuid ees on veel intensiivsem ajajärk. Kalendarist märgime: 21. aprillil — Eesti-Läti maadlusmaavõistlus, 26. aprillil — maadlejate katsevõistlused, 3. mail —

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 4 20. aprill 1936 17. aastak.

Ilmub Eesti Spordi Kesklüüdi väljaandel iga kuu 20. päeval.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28.

Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.
Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõim. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/4 lhk. Kr. 50.—,
1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/4 lhk. Kr. 40.—,
1/2 lhk. Kr. 20.— 1/4 lhk. Kr. 10.—.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus, Harju 48-6, tel. 444-28,
ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 senti.

tõstjate katsevõistlused Valgas ja pok-
sijatele Tallinnas, 12. mail — Eesti-
Rootsi 2. tõstemaavõistlus jne. järgne-
vad Eesti esivõistlused ja olümpialeerid.

Lüüdi esindajatekogu aastakoosolek
peeti 29. märtsil. Rahaline aruanne näi-
tas 380-kroonilist ülejääki, misjuures üle-
jääk tuleb panna seltskonnatoetuse ar-
vele. Juhatusest ametivanuse järgi väl-
jalangenud E. Tischleri asemele valiti
E. Aastalu (Asman). Revisjonikomis-
joni valiti E. Nurk, A. Juks ja P. Mat-
sov ning usaldusarstiks dr. Roovere
(Römmer).

Jalgball koolide õppe- kavas

Sporti saab kasvatada inimestele
kõige enam südamesse koolides, mis
on ühtlasi ka rahvuste olümpia-järel-
kasvu allikateks. Seda asjaolu on kõige
väärikumalt hinnatud Nürnbergis,
kus koolide jaoks on palgatud ameti-
sise erilised spordiõpetajad.

Nürnbergi linnakoolides on muu-
seas tänavu tehtud õpilastele ujumi-
ne kohustuslikuks ja ühtlasi on ka
jalgball võetud õppekavasse!

Greeka ainus suusataja shveitslane

Greeka võttis sedapuhku üldse es-
makordselt osa taliolümpiamängudest.
Greekat esitas nimelt Ga-Pa's Dimitri
Negropontes suusatajana ja tema-
gi on Schweitsis üles kasvanud.

Ta muide katkestas 18 km suusa-
tamisel ning suusamaratonis ei ilmu-
nud üldse võistlusrajale.

Suvistele olümpiamängudele saadab
Greeka seevastu 40 korda tugevama
meeskonna. Nende neljakümne seas
on kergejõustiklasi, ujujaid ja maad-
lejaid ning arvatavasti ka jalgpalli-
meeskond.

Edu kohustab!

Sakslased ise kirjutavad: „... Meie
pilk on nüüd pöördud tulevikku. Edu
kohustab. Berliini olümpiamängud
ei tohi tuua kellelegi mingisugust
pettumustunnet. Nüüd veel vähem
kui varem...“

Uuelaadsed auhinnad võistlustel

Marburg, mis on juba kauemat
aega kuulus oma spordiülikooli tõttu,
korraldab tänavusel olümpia-aastal
oma traditsioonilise spordinädala eri-
sugusel viisil: üksikute alade võitjad
ei saa ühtki pokaali ega teisi seesu-
guseid mälestusesemeid, vaid iga võit-
ja saab soodustusi vabaks osavõtuks
oma lemmikspordis — tasuta suusa-
kursusi, purilennu-kursusi, välismaa-
reise jne.

Kõige suuremateks auhindadeks on
viis tasuta sõidupiletit Berliini olüm-
piamängudele.

Vabaks tolli, posti- ja telegraafimaksudest

Olümpiamängude kodumaal —
Greekas — moodustati pärast kun-
ninga astumist troonile olümpiakomi-
tee seadusandlikul teel uues koosseis.

Komitee protektoriks on kuningas,
komitee esimeheks Greeka troonipä-
rija. Neljateistkümmne liikme seas on
ka haridusministeeriumi kehalise kas-
vatuse osakonna direktor ja Ateena
linnapea. Valitsus on määranud iga-
aastaseks toetuseks spordile 250.000
drahmat ja peale selle vabastanud
spordiorganisatsioonid igasugustest
maksudest, ka tolli-, posti- ja tele-
graafimaksudest.

See näitab, kui võrd kõrgelt hinna-
takse sporti Greekas. Kuidas vaa-
datakse meil spordile?

«Mekka», kus Schäferit ei filmitud

Taliolümpia puhul kirjutab Poola
leht „Gazeta Polska“ Ga-Pa ilust ja
märkis, et Garmisch-Partenkirchen
oli kogu kontinendi spordiinimeste
Mekkaks.

Viini „OeZ am Abend“ avaldas aga
rohkesti nurinat selle üle, et nende
iluuisutamise maailmameistril Karl
Schäferit polnud Bavaaria-nädalaring-
vaates pärast Euroopa esivõistlusi
ühegi sõnaga mainitud, rääkimata
tema filmimata jätmisest!

Kõige edukam atleet

Edukamaks olümpiaatleediks täna-
vustel taliolümpiamängudel osutus
Ivar Ballangrud, kes üksinda tõi Nor-
rale kolm kuldmedalit ja ühe hõbe-
medali. Seega osutus ta ühtlasi ka
kõige edukamaks atleediks uuema
aja olümpiamängudel. Missugune
rahvus seni on võinud hoobelda sel-
lega, et üksainus olümpiaatleet on
toonud talle üksinda ühedel ja sama-
del olümpiamängudel kolm kuld- ja
ühe hõbemedalit?

Ivar Ballangrud tegi sedapuhku
juba kolmandat korda taliolümpia-
mängud kaasa. Suure edukuse tõttu
on nimeatund teda ka medalitenop-
pijaks. Peale paljude meistritiitlite
maailma, Euroopa ja Norra esivõist-
lustel on ta saavutanud 1928. a.
St. Moritzi taliolümpiaal kuldmedali
5000 meetris ja pronksmedali 1500
meetris. Lake Placid'is saavutas ta
hõbemedali 10.000 meetris, kuid 5000
meetris jäi ta viiendaks. Seekõrval
on aga meele tuletada Lake Placid'is
kasutamisel olnud massistarti. Li-
saks neile medalitele tänavu veel
rohkesti kulda ja lisaaunus hõbedat.
Kokku on Ballangrudil olümpiame-
daleid 4 kullast, 2 hõbedast ja üks
proksist!

Ivar Ballangrud on kaluri poeg.
Juba 16-aastaselt oli ta oma isamaa
— Norra — parimaks kiiruisutajaks,
edasi rida kordi maailmameister.
Nüüd on ta 32-aastane, kuid isegi
sellena küllaltki nooruslik maailma-
ja olümpiarekordide purustamiseks.

Need Viini lapsed...

Pausinite kohta öeldakse, et nad olid
kogu taliolümpia kõige suuremaks ülla-
tuseks. Nendel Viini lastel, nii on õige
öelda, kuna poiss ei ole vanem kui 16-
aastane ja tüdruk 14-aastane, õnnestus
lihtsalt kõik, mis nad ette võtsid. Kii-
duavaldused ei tahtnud lõppedagi. Kes-
tis õige kaua aega, kuni järgmine paar,
selleks oli Hiip-Mihelson, kes jääl ju-
ba tükk aega esinemisvalmis seisis, sai
alustada.

Taliolümpiatel iialgi varemalt ei ole
ükski paar saanud osaliseks menule, mis
kannataks võrdlust Viini lastepaari poolt
saavutatuga.

EKS=MAJA

ASUTATUD 1866. A.

on kodumaa kõige vanem ning suurimaid kindlustusseltse

**TULE, ELU, NOORTE, MURDVARGUSE,
KLAASI JA KODULOOMA-KINDLUSTUSED**

**TÄPNE JA KIIRE KAHJUDE TASUMINE
SOODSAD TINGIMUSED!**

Märkus: Põhikirja § 33 põhjal kindlustus-
võtjad, kes ei ole avaldanud soovi astuda seltsi
liikmeks, **ei kanna mingit lisavastutust.**

EKS=MAJA juha- **TALLINNAS** Lai 1 (omas majas)
tus ja peakontor: tel. 438-85 ja 445-07

KONTOR: Tallinnas, Harju 29, Tallinna Majaom. Pank, tel. 427-49
OSAKONNAD: Tartus, Viljandis, Rakveres, Valgas ja Petseris.

Meesrätsepaäri
G. Reisman
Tallinn

V. Posti tn. 6

Telef. 436-42

KALMA-SAUN

V. KALAMAJA 9-a

AVATUD

**IGAL NELJAPÄEVAL,
REEDEL JA LAUPÄEVAL**

K. 11 HOMM. — 11 ÖHT.

Käesoleva aasta suuremal rahvus-
vahelisel võidusõidul Eilenriedé's
kõikides klassides saavutatud esi-
kohad tõendavad jälle

D. K. W.

mootorrataste
kõrget väärtust

NÕUDKE KATALOOGE JA HINNAKIRJU

Esindaja:

A.-S. C. SIEGEL,

Uus t. 2. Tel. 450-86

VÄÄRTMETALLASJADE JA MÄRKIDE TEHAS

ROMAN TAVAST

TALLINN, V. ROOSIKRANTSI 6, TEL. 452-79

Meie valmistame võistlemata headuses

auhindu,
kingitus-
esemeid
ja märke

hõbedast, kullast ja muist metallest

Uudisalana teeme

kroomimise, nikeldamise ja vasetamise
töid

KLEIDIRIIDEID
COTTON-SUKKI
TRIKOOPESU
jne.

Eriti soovitame plateeritud sukki
„ILMATAR“
(väljastpoolt siid, seest floor)

Valmistab

A.-S. O. KILGAS

VABRIK
TALLINN

KAUBANDUSE

A/s. HÜPPLER JA Ko.

TALLINN, S TARTU MNT. 43. TELEFON 305-01

Soovitame suuremal ja väiksemal arvul:

rauda, plekki, igasuguseid töö-
riistu, ehitusmaterjaale, maha-
pidamis-, jahi- ja maalritarbeid

OSTAME:

vana rauda, malmi, plekki ja muid metalle.

SOBIVA MATERJALI

KEVADRIIETEKES

leiate

**A
S „TEKLA“**

RIIDEKAUPLUSTEST:
TALLINN, VALLI 10
TALLINN, S. KARJA 15

HAAPSALU,
KURESSAARE,
MUSTVEE,
NARVA,
PETSERI,
PÄRNU,
RAKVERE,
VALGA,
VILJANDI,
VÕRU.

*Jälgige meie vaateakende kevadreklaami
ja külastage meie ärisid — ostukohustuseta.*

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükkikoda, Pikk t. 2. 1936.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR